

**Ďakujeme všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom
prispeli k úspešnému priebehu súťaže
Literárne Košice Jána Štiavnického**

organizátori súťaže

**ZDRUŽENIE VYDAVATEĽOV A KNIHKUPCOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

**Projekt bol spolufinancovaný z dotácie Združenia vydavateľov
a kníhkupcov Slovenskej republiky**

ISBN 978-80-89161-51-5

Slová na úvod

Literárne Košice Jána Štiavnického sú už tradičnou literárnou súťažou určenou pre žiakov 5. - 9. ročníka základných škôl a študentov 1. - 4. ročníka osemročných gymnázií. Súťaží sa v literárnych prácach z poézie aj prózy. Tohtoročné témy *Ale on je iný! Ale ona je iná!*, *Každý deň bojujem s trojhlavým drakom a V krajine bláznov* opäť dávali široký priestor pre vymýšľanie a hranie sa so slovami. Veď dobre si vymýšľať a umenie dobre štylizovať sú hlavné predpoklady kvalitných prác. Odborná porota bola v tradičnom zložení Markéta Andričiková a Marián Andričík z Katedry slovakistiky, slovanských filológií a komunikácie Filozofickej fakulty UPJŠ v Košiciach, Ján Gavura a Peter Karpinský z Inštitútu slovakistických, mediálnych a knižničných štúdií Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove. Porotcovia mali plné ruky, či hlavy práce, aby z množstva prác vybrali a ocenili tých najlepších. V Knižnici pre mládež mesta Košice sme radi a tešíme sa zo všetkých účastníkov súťaže. Uvedomujeme si pritom akú dôležitú úlohu v tom všetkom majú učitelia slovenského jazyka a literatúry, ktorí učia deti milovať, počúvať a pracovať s písaným slovom. Táto úloha v dnešnej rýchlej a skratkovitej dobe určite nie je ľahká, a preto o to viac sme takýmto učiteľom vďační.

Mgr. et Mgr. Iveta Hurná

riaditeľka

Knižnice pre mládež mesta Košice

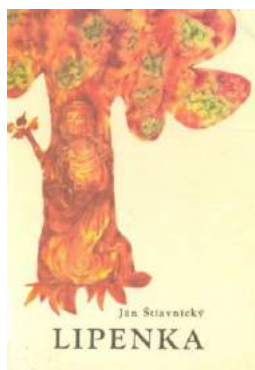
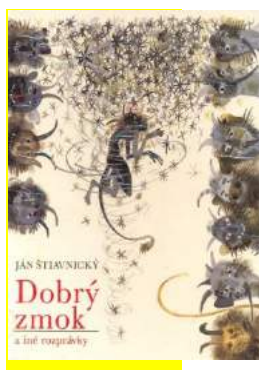
Ján Štiavnický

* 11. júl 1937, Spišské Vlachy

† 9. august 1993, Košice

Prozaik, spisovateľ pre deti a mládež, dramatik. Narodil sa v r. 1937 v Spišských Vlachoch. Po maturite na gymnáziu v Spišskej Novej Vsi pokračoval v štúdiu na Lekárskej fakulte UPJŠ v Košiciach, ktoré pre chorobu nedokončil. Pracoval ako vedúci laboratória v kúpeľoch vo Vyšných Ružbachoch, neskôr pôsobil v Slovenskej televízii v Košiciach ako vedúci literárno-dramatického vysielania, redaktor Lastovičky a Magazínu pre deti. Literárnej tvorbe sa začal venovať od r. 1961 a debutoval knihou sociálne ladených poviedok a rozprávok Šaty malej Dominiky. Tematicky s obľubou čerpal zo svojho rodného kraja.

Radíme ho medzi najproduktívnejších slovenských spisovateľov pre deti a mládež (vydal okolo 30 knižných titulov). Za svoju literárnu činnosť získal Cenu Slovenského literárneho fondu 1985 za Povesti z dávnych vekov, II. Cenu literárnej súťaže v zobrazení skutočnosti v r. 1985, Cenu mesta Košíc za literárnu činnosť 1986, Cenu Mladých liet za knihu Šaty malej Dominiky 1971. Zomrel v r. 1993. Pochovaný je v Spišských Vlachoch.

Posudok básnických prác od Jána Gavuru

Témy: *Ale on je iný! Ale ona je iná! – Každý deň bojujem s trojhlavým drakom.*

Milí šikovníci, milé šikovničky...

Ako porotca tejto milej súťaže by som vám chcel poďakovať. Veľmi ste ma potešili aj pobavili vašimi básničkami na tému *Ale on je iný! Ale ona je iná!* a na tému *Každý deň bojujem s trojhlavým drakom*. Dlhو som uvažoval, o čom by som asi napísal ja, keby som mal znova, povedzme, desať rokov, záľusk na dlhovlasú spolužiačku a hrôzu z matiky a fyziky. Ej, veru aj ja by som videl školu ako jaskyňu s drakom a pani učiteľky ako čarodejnice, ktoré z tajomnej knihy čítajú zaklínadlá: „Dexempopplex! Odpovedať príde – žiak Gavura!“

Aj vďaka vám som sa preniesol späť do toho magického času detstva a spolu s vami som prežíval radosť aj sklamanie, prekvapenie aj ponaučenie a vôbec všetko, čo k vášmu životu patrí. Pri obidvoch témach ste boli verní sami sebe a na prvom mieste bola rodina, škola a priatelia. Niekedy ste sa pozerali na život vážne, ale lepšie vám pristal úsmev a humor, lebo vtedy sa aj najťažšia vec dá vydržať. Ako čitateľ by som vám poradil, aby ste vždy neľadali tú najľahšiu a prvú dostupnú cestu, ale skúsili nájsť čosi, čo nikto pred vami neskúšal a aj keď sa to niekedy nepodarí, zakaždým sa pritom dá čosi naučiť. Hľadajte teda, skúšajte, experimentujte a nebojte sa čítať už napísané knihy. Pozrite si, ako to pred vami urobili iní. Nie preto, aby ste to od nich odpisovali, ale aby ste sa popri nich dozvedeli, čo všetko sa ešte pri písaní dá urobiť. Nezabúdajte tiež, že spisovateľská práca má dva dôležité kroky: napíš a škrtaj. Pozor, nie aby ste vyškrtali všetko! To by ste potom museli ísť na výtvarnú súťaž...

Do budúcnosti sa tiež skúste zamyslieť, čo nové a neošúchané by ste mohli k téme povedať. Buďte aj naďalej osobní a aj keď báseň dopíšete, pamätajte si, že vaša práca ešte nie je hotová. Skúste sa na ňu po čase pozrieť a prečítať si ju nahlas. Tak si urobíte skúšku správnosti, či každé slovo je to najlepšie a na tom najsprávnejšom mieste.

Ak sa vám predsa len zdá, že by ste to vedeli rovnako dobre a azda aj lepšie, nezabudnite sa zapojiť do budúceho ročníka literárnej súťaže. My sa na vás a vaše diela tešíme už teraz.

Srdečne pozdravuje *Ján Gavura*

doc. Mgr. et Mgr. Ján Gavura, PhD.

Inštitút slovakistických, mediálnych a knižničných štúdií

Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove

Posudok básnických prác od Mariána Andričíka

Téma: „V krajine bláznov“

Pomerne značný záujem o túto tému zo strany mladých autorov svedčí o jej dobrej voľbe, ako aj o ich potrebe sa k nej vyjadriť. Navyše tento model súťaže, založený na zadanej téme, dáva minimálnu možnosť použiť básne „zo šuplíka“ a vyžaduje od žiakov uplatniť v nej svoju pohotovosť a tvorivosť. Ako to už býva, mnohé z básní sa niesli v znamení priamočiarosti, popisnosti a chýbal im výraznejší nápad. Opakovali sa často používané motivické kliše prebudenia sa zo zlého sna alebo princíp priestoru, kde je „všetko naopak“, k čomu daná téma, samozrejme, zvädza. Viacerí autori sa nevyhli ani moralizujúcim záverom či sentimentu, čo sú nepriatelia modernej poézie. Niekedy stačí málo – zvoliť originálny, nekonvenčný uhol pohľadu, pridať k tomu štipku vtipu, spojiť to so slušne zvládnutým tvarom, a môže vzniknúť zaujímavý text. Takto sa „krajinou bláznov“ pre lyrický subjekt môže stať obyčajná záhrada, do ktorej sa tešia rodičia, ako ukazuje báseň Daniely Zádorovej. Dcéra má totiž iné priority a očakávania ako jej rodičia: „Nemám tam signál, wifi, mobil / čo by tam mladý človek robil?“ Inokedy môže mať taká krajina skôr hmlistejšie kontúry, keď autor zvolí náznač, využije princíp opakovania, a báseň tak pôsobí skôr svojou sugestívnosťou – týmito atribútmi zaujala báseň Alexa Ferka *Žltý kvet*. Celkom prirodzene sa do básnickej tvorby mladých autorov dostáva svet počítačov, hier a moderných komunikačných výdobytkov (Minecraft, Facebook), ktoré – ak sú invenčne uchopené a spojené s takými výstavbovými prostriedkami, ako sú vtip, irónia či sebairónia, – môžu báseň takisto obohatiť. Že to zavše zaškrípe v rytme alebo „zasvieti“ ošúchaný rým, nie je až také podstatné – vedomie, že stále mám čo zlepšovať, rovnako nie je na zahodenie.

Marián Andričík

doc. PhDr. Marián Andričík, PhD.

Katedra slovakistiky, slovanských filológií a komunikácie

Filozofická fakulta UPJŠ v Košiciach

VYHODNOTENIE POÉZIE

Téma V krajine bláznov (hodnotil Marián Andričík)

- 1. miesto:** neudelené
- 2. miesto:** Daniela Zádorová
(ZŠ Krosnianska 2, Košice)
- 3. miesto:** Alex Ferko
(ZŠ Drabova, Košice)

Čestné uznanie:

- Samuel Franko (ZŠ Tomášikova, Košice)
- Martin Harach (ZŠ Bruselská, Košice)
- Dominik Kelbel (ZŠ Drabova, Košice)
- Lívia Kuriplachová (ZŠ Spojená škola, Svidník)
- Patrik Pavlišin (ZŠ Krosnianska 2, Košice)
- Tomáš Andrejčák (ZŠ Drabova, Košice)
- Sára Snaková (ZŠ Trebišovská 10, Košice)
- Michaela Urbanová (ZŠ Trebišovská 10, Košice)

Téma Každý deň bojujem s trojhlavým drakom (hodnotil Ján Gavura)

- 1. miesto:** Michal Figeľ
(ZŠ Tomášikova, Košice)
- 2. miesto:** Jana Bertová

(ZŠ Považská, Košice)

2. miesto: Barbora Lažková

(ZŠ Tomášiková, Košice)

3. miesto: Michaela Ferenčíková

(ZŠ Hroncova, Košice)

Čestné uznanie:

Richard Briškár (ZŠ Drabova, Košice)

Martin Buchala (ZŠ Bruselská, Košice)

Kristína Drotárová (Spojená škola, ZŠ Centrálna 464, Svidník)

Tomáš Olšovský (ZŠ Hroncova, Košice)

Téma Ale on je iný! / Ale ona je iná! (hodnotil Ján Gavura)

1. miesto: Nina Gajdošíková

(ZŠ Bruselská 18, Košice)

2. miesto: Laura Mrázová

(ZŠ Bruselská 18, Košice)

3. miesto: Lukáš Poprocký

(ZŠ a MŠ Sv. Marka Križina, Košice-Krásna)

Čestné uznanie:

Katarína Helmečiová (Gymnázium Alejova, Košice)

Anna Kristína Krištová (ZŠ Drabova, Košice)

Viktória Macáková (ZŠ Drabova, Košice)

Sebastián Šesták (ZŠ Drabova, Košice)

Ema Výravcová (ZŠ Drabova, Košice)

2. miesto Daniela Zádorová

V KRAJINE BLÁZNOV

Aby sme si zdravšie žili,
rodičia si zaumienili,
že budeme chodiť von,
zabudneme na betón.

Mamka chystá, tašky balí,
aby sme sa dobre mali.
Ocko behá, tiež sa chystá,
odchádzame dozaista.

Víkend tráviť na chalupe,
hoci mne sa to zdá hlúpe.
Nemám tam signál, wifi, mobil,
čo by tam mladý človek robil?

Mamka volá: „Záhrada!“,
pre mňa je to záhada,
Čo ju v nej tak nadchýna,
je tam len samá burina.

Ocko sa okolo domu krúti,
kto ho k tomu toľko núti?
Tešia sa z toho obaja,
akoby prišli do raja.
Ja tam stojím s hlavou prázdnu,
cítim sa ako v krajine bláznov.

3. miesto Alex Ferko

ŽLTÝ KVET

V krajine bláznov,
žltý kvet rástol.
V krajine bláznov,
túlam sa s kráskou.

V krajine krajina bola.
Vládli jej blázni.
Nebolo boha.

V krajine bláznov,
žltý kvet rástol.
V krajine bláznov,
túlam sa s kráskou.

V krajine bláznov,
život ďalej rástol a rástol.

V krajine bláznov,
taký kvet rástol.

Čestné uznanie Tomáš Andrejčák

VYZNANIE

V triede širo-širej vyšitej sa stále niečo deje
a ja občas sadnem a šrajbinkám
kuriózne deje.

V tej triede sú blázni ako ja.
Statní a vykŕmení

akoby ich jedna mater mala,
v mlieku keľirovom kúpavala.

Mikules sprejom do úst utešenej Zuze!
Pet fľaša len taký fikot po triede!

...

Čaves!

Končím!

Čarovný môj svet točím.

Čestné uznanie **Samuel Franko**

BLÁZNIVÁ ŠKOLA

Bola raz jedna bláznivá škola,
v tej škole sme mali jedného vola.
Tých volov bolo viac,
Pribúdali každý mesiac.

Všade samá mela,
učiteľka smelá zastaviť to chcela,
do mely sa vtrela ako neriadená strela.
Aspoň chrabrosť nevymrela.

Bláznom sa nemôžeš stať,
Papier na to musíš mať.

Na každú srandu
Treba mať vždy svoju bandu.

Kamaráti vymýšľajú blbosti
Sú to blázni od kosti.
Teraz v mladosti
Zahadzujeme všetky starosti.

Chodíme domov s hlavou poloprázdnu,
Lebo sme V KRAJINE BLÁZNOV.

Čestné uznanie **Martin Harach**

V KRAJINE BLÁZNOV ALEBO „KDE JE BABKA?“

Večer, keď som si líhal spať,
začal som v duchu premýšľať.
Aké by to mohlo byť,
v krajine bláznov žiť?

Ráno ma zobudil svetřík,
aby som šiel do školy.
Obliekol som si budík,
vyzeral v ňom celkom „šik.“

Dobehol som na zastávku,
Mesiac sedel na zemi.
V diaľke vidím veľké svetlá,
a Malý voz pod nimi.

Veľa ľudí nastúpilo,
nemám pomaly kde stáť.
Ešte šťastie, že autobus
nesieme si na rukách.

Škola oproti nám beží,
požiera nás hromadne.
Až som celý nedočkavý,
ako to dnes dopadne.

No a v triede hrôza veľká,
rozbila sa učiteľka.
Po záruke týždeň bola,
riaditeľ zdesene volá:
„Platiť to má zasa škola?“

Doma sa začalo peklo,
z misy jedlo mi utieklo.
Domáca úloha zjedla mi psa,
aspoň nie je taká hladná ako ja.

Vysmiaty krokodíl
sedí nám na práčke,
nebavilo ho to
v tatranskej zubačke.

V kuchyni gaučovka
chladničke hovorí:
„Prečo nám dnes nikto
nečíta horory?“

Mikrovlnná rúra
práve dedka zjedla.
A babka?
Tiež ďaleko neutiekla.
Zrazu prudko zvoní budík,
budím sa vo svete ľudí.
Vonku normálny je deň,
našťastie to bol len sen.

Len	tú
bab	ku
n	
i	
k	

d e
nie je
v o
i n
d

Čestné uznanie **Dominik Kelbel**

KAPITÁN NEMO

Na svete je veľa ľudí.
Čudných, dobrých, strapatých
aj drobných i chmuratých.
Tých ľudí je tu čoraz viac.
A obliekajú sa jak ich mac.

Pod komorou myšky pištia,
vraj ich naháňa dva a pol svišťa.
Sedím pri nej
a len tak pozerám do nema.
A zrazu v akváriu zbadám Nema!
Môj nemý kapitán.

Čestné uznanie **Lívia Kuriplachová**

V KRAJINE BLÁZNOV

Nastal čas plný sĺz
na dlhé trate.

Noc v oblakoch mlčí.
Kľúče nádeje tleskajú
a kvapka lásky blázní závisťou.
V poslednej chvíli majú ľudia
drsné slová a ich pohľady hovoria
pravdivý príbeh.
Príbeh o deravých dňoch
v krajine bláznov

Čestné uznanie Michaela Urbanová

V KRAJINE BLÁZNOV

Šál, čiapka a rukavice.
Ale veď je leto!
Niet tu žiadnej fujavice.
Niečo sa tu deje, viem to!

Veď tu prší zdola hore,
cez deň je tma, v noci svetlo.
Treba sa mať na pozore,
všetko sa tu splietlo.

Na raňajky kura,
a na obed vložky.
„Pozrite na Mura!
Pije zo šáločky!“

Núkajú mi torty a koláče.
Som tu azda hosť?

Na hlavách majú kvetináče.
A už mám toho dosť!

Kôň človeka češe,
kde sa také veci učí?
Mačka na psa breše,
a on na ňu mňaučí.

Asi zájdem k doktorke.
Veď všetko je tu naopak!
Predo mnou slon na motorke,
Som v Krajine Bláznov, je to tak!

Čestné uznanie Patrik Pavlišin

V KRAJINE BLÁZNOV

Vítam vás,
 cítíte sa tu ako doma,
ale vravím vám,
 je to veľa aj pre slona.
Každé ráno je to tak,
 lietam v byte ako vták.

Rýchlo najesť, rýchlo umyť,
 rýchlo obliecť šupi-šup.
A už letím ako strela,
 skoro som si vybil zub.

V škole zasa všetko rýchlo
 trieda, wc, desiata.
Odpovedám zasa rýchlo,
 kto tie slová poráta?

Večer padám do postele

unavený, nevládny,
lebo musím rýchlo zaspať
po bláznivom rýchlom dni.

Dobre ste si rozmysleli
či by ste tu ostať chceli?
Veď v krajine bláznov ver,
žijeme sťa štvaná zver.

Čestné uznanie **Sára Snaková**

CESTA PO REBRÍKU

V krajine plných bláznov
tešia sa,
bavia sa,
hudba od noci do rána
nevypína sa.
Diskotéka frčí.

Spí sa od októbra do neznáma?

Potom slávia Hellowena,
Miloféna,
Tabakféna,
Metalféna,
Alkoholféna,
Marihféna
a blížia sa nežne k anjelom.

A potom schádzajú
po rebríku
v objatí
na zem.

Téma *Každý deň bojujem s trojhlavým drakom*

1. miesto **Michal Figel'**

NEŠŤASTNÝ DRAK

Posťažoval sa mi drak:
Som nemožný, veru tak.
Telefón je pre mňa tabu,
nezbláznim tak žiadnu babu.

(Hádajú sa totiž hlavy.)

Prvá kričí: haló, haló!
Druhá reve: čo sa stalo?
Tretia chripí zas:
Stratila som hlas!

Každý z vás už tuší,
čo šepkám do dračích uší:
kúp tým tvojim hlavám mobily,
všetci draci to tak spravili.

2. miesto **Jana Bertová**

KAŽDÝ DEŇ BOJUJEM S TROJHLAVÝM DRAKOM

Každý deň bojujem s trojhlavým drakom,
najradšej by som sa odstrelila prakom.
Môže za to škola.
Ako sa ten predmet volá?
Nie je to ani chémia, ani fyzika,
Ale naša slávna matika!
Rovnice, neznáme...

Ako sa človek z toho dostane?
Jeden, dva, tri, štyri, päť...
Nechce sa mi ani jesť.
S číslami bojujem ostošesť.
Čítam, čítam úlohu:
Vlak zastane vo Fiľakove...
Toľko čísel, rovníc...
Už som z toho v Kocúrkove.
Stodvadsaťosem delené šesť?!
Veď to sa už nedá znieť!
Neznáme, rovnice...
My asi nemáme hlavy,
máme makovice.
Plus, mínus, krát...
Koľko jablák má Miškov brat?
Učiteľ vraví:
„Keď to niekto vyrieši, budem rád!“
Sedem, osem, ...
Párne číslo, nepárne?
To nemôže byť normálne!
Kreslíme si priamky, grafy.
Mňa z toho asi traťí.
Z Paríža do Londýna...
Bea všetko preklína.
Deväť, desať, ...
Môžeme s tými číslami prestať?
„Zajtra je z toho test!“
Za trest?
Jedenásť, dvanásť, trinásť...
Pánboh stoj pri teste pri nás!
Tu už nič nepomôže,
I keď niečo môže!
Budeme sa učiť , mučiť.
Kto prešiel viac?
Iveta, Marína,

vám už vážne prepína?
Ktorý postup sa podriadi?
Kto si s tým poradí?!
Koľko ľudí to vie?
Koľkí z nás?
Nikto nemá na to čas!!!
Hrušky, banány...
Koľko ľudí to počítalo pred nami?
A zasa tie rovnice!
Veď my sme už ako tie opice!
Kto zjedol viac, mačka či pes?
Ja mám z toho testu stres.
Každý z toho skoro slzy roní,
ale to nevaďí – konečne ZVONÍ!!!

2. miesto Barbora Lažíková

HOSTINA PRE TROJHLAVÉHO DRAKA

Prirútil sa na hrad drak,
trojhlavý je, veru tak.
Roztriasol sa strachom kráľ,
nesmelo sa opýtal:

„ Čo ťa k nám sem priviedlo?
Máš nebodaj chuť na jedlo?“
Chráni svoju dcéru jedínú,
nuž mu núka hostinu.

Plný stôl kráľ ukazuje:
„Pozri, koľko mäsa tu je.
Všetky druhy, nech sa páči,
to najlepšie pod zub dračí.

Aj klobásky skvelé máme,

na tanier ich prichystáme.“
Drak hlavami stále krúti,
Nič mu z toho nejde k chuti.

Hlava, čo je veľmi blízko
vystrkuje jazyčisko.
Riekne zrazu pošušky:
„Chcem bryndzové halušky.“

3. miesto Michaela Ferenčíková

BRAT - DRAK

Môj malý brat,
je horší ako trojhlavý drak...
Keď príde zo škôlky a ihriska,
najprv si ma poriadne vystíska...

A potom to príde....
Raz chce kresliť, maľovať,
inokedy čítať, písať, počítať,
alebo aj rozprávku prečítať.

Tvári sa, že má tri hlavy,
toľko múdrosti strávi,
ako máloktorý žiak...

Stále niečo potrebuje
a preto ma otravuje !

Keď chceme doma pokoj mať,
musíme sa veľa hier hrať,
lenže *DRAK* v nich musí vyhrávať!

Požiarňik Sam, Šmolkovia, Máša a medveď –
to sú hity, ktoré musím každý deň vidieť...
Keď tak nad tým uvažujem,
svojho brata milujem!

Môžem milovať *DRAKA*?
... čo ma to len v živote čaká?

Čestné uznanie **Richard Briškár**

TÚŽBA ZA UMLČANÝM DRAKOM

Každý deň je taký istý.
Keď niečo robím,
musím byť bystrý.

S viachlavým drakom bojujem,
jeho meno isto viem.

Keďže štyroch súrodencov mám,
na zážitky s nimi
vždycky
utešene spomínam.

Môj drak má mien tých habadej; upratovanie či učenie...
S nákupmi sa vláčim,
aj to je mučenie.
Vysávam vždycky iba ja!
Radšej by som bol,
keby to bola Včielka Maja.

Kedy toho draka umlčím?

TROJHLAVÝ DRAK

Je ráno. Už zas. Už zas musím ísť do školy.
Cítim slnečný jas na tvári.
Zobudil som sa z nočnej mory,
ktorá ma každú noc morí.

Tou istou cestou do školy
kráčam každý deň
a rozmýšľam o trojhlavom drakovi,
ktorý mi kazí sen.

Trojhlavý drak - to je zo školy strach môj,
vediem proti nemu neustály boj.
A ten strach vôbec neustáva,
ani čokoláda nepomáha.

Ten trojhlavý drak obrovský,
predmety chrlí svojsky.
Chémia, matika, fyzika,
chytá ma z toho panika.

V mojej úzkosti som taký stiesnený
ako myš vo svojej diere v podzemí.
V tomto boji je nádej jediná -
učiť sa a nie ísť do kina.

Sadám si za svoj stôl vo falošnej nádeji,
že za pár minút sa mi učivo v hlave objaví.
Ide to ale ako na saniach v lete,
keď sa ti stále niekto ozve na nete.

No musím sa zmieriť s tým,

že si modrinu na zadku vysedím,
keď s päťkou nechcem v žiackej knižke mátať
a priemer večne vylepšovať a rátať.

Čestné uznanie

Kristína Drotárová

CESTA ZA ŠŤASTÍM

Na dlani mám nakreslenú
mapu života.
Vánok ma po nej posúva
na ďalekú cestu za šťastím.
Aby som našla pravý dotyk lásky,
aby kvapky slz sa premenili
na veselé úsmevy,
aby ožil svet plný smútku.
Viem, nebude to ľahké,
cesta bude dlhá, náročná,
plná prekvapení.
Srdce mi ukáže správnu cestu,
nenechá ma rozhodnúť sa zle.
Kroky budú pomalé, ale správne.
Možno budem bojovať
s trojhlavým drakom,
možno sa zamotám
do jemnej pavučiny,
ale určite sa vyslobodím
a stanem sa víťazkou
šťastného dňa.

NIE JE TO FEŠANDA

Tankovať lietadlo Redbulom? Pohoda!
Letím preč. Konečne! Sloboda!
Kapitán už štartuje,
na runwayi ešte zadriftuje.

Sadám si na svoje miesto,
letíme rýchlosťou tisícvesto.
Stewardka mi ponúka oriešky,
počujem ako sa ohýbajú pliešky.

Niektu mi klope na okienko,
skoro zo mňa vypadlo *hovienko*.
Bol to trojhlavý drak,
hneď mi stiahlo pažerák.

Drak dlhý ako lietadlo,
nemal ani spodné prádlo.
Vraj sa chce len pohovárať,
snažil som sa ho od toho odhovárať.

Vravím mu, nie je to žiadna sranda!
Pfu, ten drak nie je žiadna fešanda.
Zhnité zuby, hrozný puch mu z úst vychádza,
prísť k nemu bližšie do úvahy neprichádza.
Snažím sa s ním riadne dohodnúť,
podarí sa mi zopárkrát ho bodnúť.
Servác, Pankrác, Bonifác – hrôzostrašné mená,
sú to podľa mňa riadne divoké plemená.

Servác – ten sa bojí tmy,
má menšie príznaky astmy.

Veľmi rád tancuje,
dievčatá úplne rajcuje.

Pankrác – nemá jedno ucho,
vyzerá trochu *priblbo*.
On je v strede, je kapitánom celého tela,
robí zo seba veľkého konateľa.

Bonifác – keď bol malý, spadol na hlavu,
vystrašilo to veľmi jeho mamu – Miroslavu.
Občas má pomalšie zmýšľanie,
z hlavy mu počuť kvílenie.

S príšerami, ešte stále bojujem.
Chlapci, do Mexika dnes cestujem.
Nie že by som vás nemal v láske,
tú však musím vyznať svojej čiernovláske.

Téma *Ale on je iný! / Ale ona je iná!*

1. miesto **Nina Gajdošíková**

HVIEZDY

Tá slávna herečka, či ten slávny herec!
Všetkým to pripadá ako obrovská vec.
Deň čo deň ich všetci vidíme
v kine, v telke, v mobile.

Hovoria všetci: „Sú iní ako my!“
Hviezdy však žiaria len počas tmy.
Večer čo večer sú v každej telke,

úlohy hrajú malé aj veľké.

Sheldona preslávil veľký tresk,
mne sa však páči viac Cooper ako umelec.
Howard už videl z kozmu celý svet,
v živote vraj Wolovitz často „hasí smäd“.

Mareka, keď vybehne na trávnik,
vždy zdobí známy kohútik.
Ronaldo do brány loptu dopraví
vie si však svoje Ferari opraviť?

Zuzku aj Peťku každý z vás pozná,
veď Cuky a Luky sú jak dve hrozná.
Jedna hlúpejšia ako tá druhá,
sú dobré herečky, to im svet uzná.

Z kurtu Cibuľa kričí povestné: „Pome!“
Ktovie, či počuť to, aj keď vysáva v dome?
Martin zas na fejsbúk status svoj dá,
ten mu však ďalší zápas určite nevyhrá.

Divadlo, telka, film či šport
nie je ich život, to je ich džob.
Sú presne takí ako my všetci,
tešia aj trápia ich rovnaké veci.

2. miesto Laura Mrázová

ALE ONA JE INÁ!

Mama nie je obyčajná,
ona je jednoducho iná.
Keď bežný človek už silu nemá,

Ona? Vtedy len začína!!!

Mám problém? Je tu mama.
Rieši aj to, čo riešenie nemá.
Pri nej nikdy nebojím sa,
vždy sa cítim smelá, istá.

Keď už nemáš fakt nikoho,
všetci sa ti obrátili chrbtom,
mama povie: „Len do toho!“
Je pevnosťou nedobytnou.

Srdce má veľké ako nebo,
zahojí každú ranku.
Keď plačeš, plače s tebou,
je ako pohladenie vánku.

Objatí má pre mňa milión
a vôbec na ne nie je skúpa.
Stojí za každým mojím snom,
keď nedarí sa, napraviť to ihneď skúša.

Mama nie je obyčajná,
ona je fakt celkom iná,
bez nej by bol život smutný.
To, že ju mám, je fakt príma!

3. miesto Lukáš Poprocký

ALE ONA JE INÁ

Každá hľadá bohatého pekného chlapca.
Ale ONA je iná.

Veľa je takých, ktoré si myslia, že sú viac.
Ale ONA je iná.

Každá túži len po bezchybnom vzhľade.
Ale ONA je iná.

Väčšina ide tam, kam ich pošleš.
Ale ONA je iná.

Každá miluje obchodné doma a nákupy.
Ale ONA je iná.

Každá chce, aby si sa venoval výlučne jej,
ale ONA je iná.

Ona je iná! Ona je naozaj iná!

Vie, že ja nie som dokonalý.
Vie, že mám chyby a aj ona ich má.
Vie, že som obyčajný chlapec z dediny.
Vie, že aj ona je obyčajná a pritom lacná!

Nech robím, čo robím, neviem na ňu prestať myslieť,
Nech robím, čo robím, páči sa mne, ale aj mojím kamarátom.
Nech som povedal alebo urobil čokoľvek, nikdy ma nestopla
Moja futbalová lopta!

Čestné uznanie **Katarína Helmeciová**

ALE ON JE INÝ!

Oči trojročného dieťaťa

plné nadšenia

neskazených hodnôt

a ticha medzihviezdnych priestorov.

Ruky opité dažďom,

ktorého sa chceli dotýkať.

Len tancovať s kvapkami

nepoškvrnenými prachom slepých ulíc.

A ten úsmev..

on vedel...

VEDEL!

Vedel to.

... všetko ...

a napriek tomu sa usmieval.

Pozerali sa naňho

ako na blázna.

za šepotu ich srdc:

„Ale on je iný!“

zničili nadšenie, hodnoty a ticho.

Vzali mu dážd'.

Jeho dážd'!

Nazvali ho „pre verejnosť nebezpečný“ ...

pretože už nie je moderné byť jednoducho „šťastný“ alebo „romantik“.

....Ale on je iný...

šepkalo srdce

Čestné uznanie

Anna Kristína Krištová

BLONDÍNA

Ja som tá,

ktorá má čierne vlasy.

Ja som tá,
ktorá má hnedé oči.

Ja som tá,
ktorá si neokusuje nechty.

Ale ona je iná!

Ona je totiž
blondína.

Čestné uznanie **Viktória Macáková**

JE INÝ

On je iný.
Je pekný.

Má modré oči,
ktoré rozprávajú ako voda.

Má hnedé vlasy.
To je tá ranná káva.

Miluje svojich psov.
Vždy sa o nich dobre postará.

Je iný.
Je iný iba pre mňa.

Čestné uznanie **Sebastián Šesták**

MÔJ DEŇ

A teším sa do školy.
A opäť píšem úlohy.

A potom sa mi sníva,
že sa na teba dívam.

Oj, koľkú slobodu
poskytuje návrat
zo školy!

A potom sa mi sníva,
že sa na telku dívam.

A znova sadnem na gauč,
kukám telku.
Dedo sadne na fotelku.

A opäť píšem úlohy.
A teším sa do školy.

Čestné uznanie **Ema Výravcová**
NIKTO TO NEZMENÍ

Ja som ja,
ty si ty.
Tá odlišnosť naše kamarátstvo nezmení
a prekoná všetky prekážky.

Ja som ty,
ty si ja.
Rozumieme si obaja.

Iba ja a ty.

Posudok prozaických prác od Petra Karpinského

Téma: V krajine bláznov

Takto znela jedna z tém tohtoročnej súťaže Literárne Košice Jána Štiavnického. Podľa množstva prozaických prác (bolo ich až 57), ktoré sa mi dostali do rúk, môžem konštatovať, že mladí spisovatelia majú s podobnou krajinou asi veľmi bohaté skúsenosti, a ako sa zdá, niektorí v nej dokonca i žijú.

Väčšina súťažiacich vo svojich dielkach danú tému poňala doslovne. Vďaka kúzelným dverám, lietajúcim tanierom, vynálezom bláznivých chemikov, či pomocou iných kúzelných a neobvyklých spôsobov sa ich postavy náhle ocitli v Krajine bláznov, v ktorej bolo väčšinou všetko naopak – teda bolo to tam bláznivé.

Iní autori zas prišli na to, že nikam cestovať nemusia, pretože krajina bláznov sa rozkladá všade okolo nich, teda i okolo nás. Ich postavy sa buďto cítili ako blázni, ako čudáci uprostred nepochopiteľného sveta, ktorý ich obklopuje, prípadne ľudia žijúci v ich blízkosti sa ako blázni správali – konali nelogicky, nesprávne, hlúpo... Tieto prozaičky a prozaici krajinu bláznov nachádzali v triede počas prestávky, v znečistenej prírode, alebo na sídlisku, či v meste.

Hlavnými postavami príbehov súťažných prác neboli len ľudia, ale, napríklad, aj zvieratá, a práve tým sa náš človečí svet často javil ako krajina bláznov.

Pri čítaní všetkých súťažných prác som sa veľmi dobre bavil, no občas som sa i zamyslel, či tiež nie som jedným z tých bláznov, ktorí obývajú bláznivú krajinu.

PhDr. Peter Karpinský, PhD.

Inštitút slovakistických, mediálnych a knižničných štúdií

Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove

Posudok prozaických prác od Markéty Andričíkovej

Téma: Každý deň bojujem s trojhlavým drakom

Každý rok sa usilujeme vymýšľať témy, o ktorých si myslíme, že by mohli mladých autorov zaujať. Keď prídu práce do súťaže, hneď vidíme, ktorá téma bola pre nich najzaujímavejšia. V prozaickej kategórii to bola tento rok téma V krajine bláznov (tú hodnotil pán kolega Karpinský) a s tesným rozdielom to bola téma *Každý deň bojujem s trojhlavým drakom*. Veru, ani sa veľmi nečudujem, lebo je to náš aktuálny každodenný problém. Samozrejme, trojhlavý drak má zakaždým inú podobu, pre niekoho sú to povinnosti v škole či doma, ale aj také lákadlá ako televízia, či mobil a tablet, a v nich rozličné aplikácie. Pre niekoho boj s drakom predstavuje boj so strachom alebo s lenivosťou. Je dobre, že s tými drakmi bojujeme a že sa nimi nenecháme zajať alebo dokonca zožrať.

V iných textoch majú draky podobné vlastnosti ako tie rozprávkové – unášajú princeznu a potom nevedia, čo s nimi majú robiť. Našťastie, vždy sa na scéne objaví vynaliezavý hrdina či vynaliezavá hrdinka a oni už situáciu vyriešia k všeobecnej spokojnosti. Alebo sú to malé nezbedné dráčiky, ktorých sa je lepšie zbaviť, lebo robia doma veľkú neplechu. A zbaviť sa ich môžete aj tak, že ich vyšlete do vetra za ich príbuznými – papierovými šarkanmi.

Téma poskytovala mladým autorom priestor na humorné rozprávanie. Práve takéto práce boli v tejto kategórii aj jedny z najlepších. Nemusel tam byť vždy nutne úplne originálny nápad, ale zaujímavá bola práve autentická detská či tínedžerská výpoveď. Kde si často rozprávač –

v úlohe udatného bojovníka s drakom – vedel robiť žarty aj sám zo seba, pozrieť na seba z odstupu, zasmiať sa na vlastných nedostatkoch.

Téma: *Ale on je iný! / Ale ona je iná!*

O niečo menej prác prišlo v rámci prozaickej kategórie k téme *Ale on je iný! / Ale ona je iná!* Táto téma takisto ponúkala viaceré možnosti na spracovanie. Najčastejšie sa v prácach detí vyskytoval motív outsiderstva. Týkalo sa to väčšinou školského prostredia, kde sa vždy nájde niekto, kto sa cíti sám, nepochopený, neprijatý v kolektíve rovesníkov. Preto tieto texty boli väčšinou vážne. Dotýkali sa rozdielov v záujmoch, v prospechu, v štýle obliekania, ale aj rasových či etnických rozdielov. Z viacerých textov je zjavné, že táto téma deti zaujíma a že sú schopné veľmi citlivo a korektne hodnotiť tento spoločenský jav. Pokúšajú sa vžiť do kože ľudí, ktorí sa z nejakého dôvodu ocitli pod označeným iný, iná, a tiež dospieť k poznaniu, že práve v tejto rôznorodosti je krása. Ako sa píše v jednej próze: *Ved' svet by bol nudným miestom, ak by v ňom žili úplne rovnakí ľudia.* Keď má text okrem týchto kvalít aj literárnu nadstavbu – keď autor či autorka vie na pozadí tohto závažného posolstva vytvoriť aj pútavý príbeh, je to výborné. Ocenené texty určite k takýmto príbehom patria.

Mgr. Markéta Andričíková, PhD.

Katedra slovakistiky, slovanských filológií a komunikácie

Filozofická fakulta UPJŠ v Košiciach

Vyhodnotenie prózy

Téma V krajine bláznov (hodnotil Peter Karpinský)

1. miesto: **Daša Belková**
(ZŠ Staničná, Košice)

2. miesto: **Barbora Čemanová**
(ZŠ Polianska, Košice)

2. miesto: **Denisa Tokárová**
(ZŠ Bruselská 18, Košice)

3. miesto: **Adam Budzak**
(ZŠ Bruselská, Košice)

4. miesto: **Miroslava Penxová**
(ZŠ a MŠ Nálepko, Školská 684)

Čestné uznanie:

Filip Halász (ZŠ Polianska, Košice)

Lubomír Homulka (ZŠ Bruselská 18, Košice)

Sára Karafová (ZŠ Bruselská 18, Košice)

Michaela Martiňuková (ZŠ Sv. Cyrila a Metoda, Bernolákova 18, Košice)

Ema Pudelková (ZŠ 15. októbra, Pivnica, Srbsko)

Ivana Timková (ZŠ a MŠ Sv. Marka Križina, Košice-Krásna)

Téma Každý deň bojujem s trojhlavým drakom (hodnotila Markéta Andričíková)

1. miesto: **Mikuláš Marko**
(ZŠ Bruselská 18, Košice)
2. miesto: **Hilda Henriett Horváth**
(ZŠ, MŠ a Kolégium Békešská Čaba, Maďarsko)
3. miesto: **Patrik Graban**
(ZŠ Polianska, Košice)

Čestné uznanie:

Barbora Kopnická (Evanjelické gymnázium J.A.Komenského, Košice)

Dorota Filková (ZŠ Sv. Cyrila a Metoda, Bernolákova 18, Košice)

Sebastián Ujhelský (ZŠ Krosnianska 2, Košice)

Dajana Brnová (ZŠ Jána Čajaka v Báčskom Petrovci, Srbsko)

Leandra Jeszeová (ZŠ Kežmarská 30, Košice)

Téma Ale on je iný! / Ale ona je iná! (hodnotila Markéta Andričíková)

1. miesto: Olívia Jánošíková

(ZŠ Krosnianska 4, Košice)

2. miesto: neudelené

3. miesto: Michal Lukáč

Gymnázium S. Edity Steinovej, Košice)

Čestné uznania:

Valentína Imreková (ZŠ 15. októbra, Pivnica, Srbsko)

Tamara Lakatošová (ZŠ Sv. Cyrila a Metoda, Bernolákova 18, Košice)

Liliana Almašiová (ZŠ Gemerská, Košice)

Saskia Hajdučeková (ZŠ Gemerská, Košice)

Téma *V krajine bláznov*

1. miesto **Daša Belková**

SÁM V KRAJINE BLÁZNOV

Paulína vošla do izby a pri pohľade na svojho staršieho brata prekrútila očami.

Erik sedel na zemi, rukami si objímal kolená a divo sa mykal zo strany na stranu. „Veď ich máš snád' tisíc... A zajtra ti kúpim aj tri!“ podráždene ukludňovala vzlykajúcu horu vrážajúcu do steny.

Pri týchto zdanlivých slovách útechy však Erik behom zlomku sekundy vyskočil na rovné nohy a hystericky prebehol k poličkám pri svojej posteli. Na

drevených doskách zo svetlého dreva ležali zrovnané výtlačky novín. Erik jemne vzal najvrchnejší plátok medzi palec a ukazovák a šikovne ho presunul na plochu ľavej dlane, akoby narábal s rodným listom Márie Terézie.

Nahnevany pohľad zabodol do Paulíniných znudených odmeraných očí a stisol pery. Tá len veľmi neochotne pristúpila k nemu, aby si z povinnosti vypočula blížiaci sa monológ, ktorý jej už odmlél najmenej päťdesiatkrát.

„Vidíš to číslo?“ vychrlil ukazujúc pravým ukazovákcom na novoodhalený hárok. Paula len meravo prikývla.

Čo komu urobila, že si toto zaslúžila? „Stojí tu 12.3.“ pokračoval Erik ignorujúci sestrino znudenie .

„A na Erikovej ruke je denný výtlačok, kde je napísané 13.3! Erik tu zajtra nemôže položiť denný výtlačok, kde bude 15.3! Rozumieš?! Erik musí dostať denný výtlačok, na ktorom bude napísané 14.3!“ mlel s ustarosteným výrazom.

„Choď poprosiť mamu...“ zamrmlala cez stisnuté zuby Paula a ledva sa ovládla, aby nezvrieskla.

„Mama pracuje, mama na Erika nemá čas. Erik mal vysvetliť Paulíne, že musí kúpiť Erikovi denný výtlačok s dátumom: 14.3, inak sa preruší

chronologické usporiadanie a....“ pokračoval, skôr ako stihla dopovedať vetu.

„No tak...“ začala, ale Erik ju opäť prerušil.

„Erik veľmi chce, aby Paulína kúpila Erikovi jeho výtlačok. Erik si myslí, že už mala dávno ísť. Erik...“ volal prosebným tónom.

„Ale...“ pokúsila sa prevziať slovo trochu ráznejším hlasom, no márne.

„Erik veľmi, veľmi prosí Paulínu, aby kúpila...“

„Daj mi už pokoj s tým sprostým výtlačkom! Svet nestojí na tvojom chronologickom usporiadaní, ty blázon!“

Paulína celou silou vrazila päťou do vysokého stĺpu papierov a tie sa rozleteli po izbe.

V tej sekunde to aj oľutovala. To nemala robiť. Nie. Toto bolo priveľa.

Erik začal lapať po dychu. S výrazom hrôzy sa mu po lícach rozkotúľali krokodílie slzy. Nekontrolovateľný rev zaplnil malý priestor detskej izby. Erik naťahoval ruky k poletujúcim papierom, no potom ich kľčovito trhal nazad. Bol zmätený.

Paulíne sa rozbúchalo srdce. Výčitky ju zovreli ako dve veľké železné dlane a takmer ju rozdrvili.

Venovala posledný ospravedlňujúci pohľad dvojmetrovému bratovi kmásajúcemu si vlasy a rýchlo vyšla z izby. Pred bránou sadla na bicykel...

Žlté svetlo žiarilo a Erikova vysoká postava vrhala dlhý tieň. Líca mal mokré a červené a dotknutý pohľad sústredený na novinové papiere.

Vysoká hromada, už nie tak zachovalých hárkov sa opäť črtala na poličke. Paulína podišla bližšie a na posteľ položila denný výtlačok s dátumom: 14.3.

Erik naň pozrel, radostne stisol dlane, no neusmial sa. Urazený vedel byť poriadne. Paule sa otočil chrbtom a pokračoval v ukladaní.

Tá s povzdychom prešla ku dverám.

„Erik nie je blázon,“ smrkol v poslednej chvíli jej prítomnosti.

„Erik má len rád svoje výtlačky a nikto to nechápe. To Erik musí žiť v okolí samých bláznov. V krajine bláznov.“

Paulína sa smutne usmiala a pozrela na obra súchajúceho si červené oči.
„Áno, vlastne máš pravdu...“
„Kúpiš Erikovi zajtra denný výtlačok s dátumom: 15.3?“ prerušil ju opäť
s nádejou v hlase, očividne už menej urazený.
„Áno...“ s cháповým úsmevom zavrčala a prekrútila očami.

2. miesto Barbora Čemanová

NAŠA TRIEDA

Nemusím ísť do krajiny bláznov, aby som zažila bláznovstvá.
Prestávka v siedmej A je skoro synonymom pre „svet bláznov“.

A vlastne, prečo skoro synonymum? Skôr než sa nad tým stihnem zamyslieť, trať ma mokrá, poriadne špinavá a celá od kried farebná špongia.

„Veď počkaj!“ vezmem špongiu a šmarím ju po Miši. Tá sa uhne, ale aj tak ju špongia trať do nohy. Po stehne jej steká červeno-žltý cícerok špinavej vody. „Ha!“ škodoradostne sa uškrniem. Miša útok zopakuje, ale tentokrát sa uhnem. Špongia preletí okolo dverí a učiteľka vojde, teda skoro vojde do triedy. Zastala vo dverách a veru dobre urobila. Keby spravila ešte jeden jediný krôčik smerom do triedy, špongia by jej pľasla rovno do tváre. Vzápätí sme si vypočuli svoje o tom, že asi máme príliš veľa energie a že nám asi pridá prácu na hodinách. Ospravedlníme sa, ale keď odíde z triedy, zábava pokračuje. Miša chytí záchvat smiechu. Chalani vzadu už zase hrajú „mackopreteký“. Keby si učka všimla ešte aj ich ... Fakt obdivujem všetky učiteľky, že sa ešte z nás nezbláznili... Práve spadol prvý macko. Preteky spočívajú v tom, že chalani oliznú gumových medvedíkov, vyhodia na strop a súťažia, komu vydrží macko dlhšie prilepený na plafóne.

Miša sa ešte stále rehoce. „Pre... predstav si, ke... keby spravila ešte jeden krok,“ zvija sa od smiechu. Vôbec jej nevádi, že má vo vlasoch prilepeného gumového medvedíka. No pozerám, že tento rok bude o zábavu postarané. Kývnem hlavou smerom k umývadlu. Miša s Vandou na mňa nechápavo zízajú. Lukáš totiž práve dokončil kanadský žartík s umývadlom. Mám také tušenie, že to asi nechce skúšať na nás. Pozriem si rozvrh. Slovina. „To chceš použiť na triednu?!“ spýtam sa. Šibalsky prikývne. Vanda s Mišou si to obzerajú z každej strany. „To si

tam prilepil mincu?“ ozve sa Vanda. „Hej,“ prikývne Lukáš, „lepiacou páskou.“ Pustí vodu, tá sa odrazí do pravého uhla, čiže keby nestál bokom, bol by celý mokrý. Zdá sa, že sa mu to podarilo. Už len zahľadiť stopy a utrieť mláky pod umývadlom. Zazvoní a všetci sa nahrnieme ku dverám. Vykloníme hlavy na chodbu, aby sme všetci videli, či ide učiteľka. Nejaký inteligent vzadu strčí toho pred sebou a všetci chytáme domino efekt a vyrútime sa na chodbu. Soňa medzitým rýchlo napastuje kľučku a pridá sa k nám. „Ide!“ zreve niekto a všetci mažeme na miesta. Do triedy vojde učiteľka a chytí sa napastovanej kľučky. „Opakovaný vtip už nie je vtipom,“ povie. „Vážne neviete vymyslieť niečo nové?“ zasmeje sa a ide si umyť ruky. Lukáš si mädlí ruky. Triedna pustí vodu a celú ju ošpliecha.

„Dobre, beriem späť. Toto tu ešte nebolo,“ uznáva. Lukáš víťazoslávne zdvihne ruky.

„Ale je vám dúfam jasné, že vám to teraz prejde len preto, že je 1. apríl. Chápem, sranda musí byť, ale príliš si na to nezvykajte.“ Neskoro. Pomyslím si a uškrniem sa. Myslím., že sme si už zvykli.

Takéto malé bláznovstvá robia našu triedu miestom, kde sa človek nikdy nenudí a má každý deň úsmev na tvári. Aj preto mám našu triedu rada.

2. miesto Denisa Tokárová

V KRAJINE BLÁZNOV

Netušili, kde sa ocitli. Teda, netušili, ako sa tu ocitlo to miesto. Akoby cestovali časom. Alebo vesmírom. Nemohli predsa stále byť na Zemi. A nemohli dovoliť, aby sa o tom dozvedel zvyšok sveta. Toto sa nemohlo dostať na oči verejnosti. Nevedeli, aký vplyv by to malo. Čo by to spôsobilo. A tak to skryli a nazvali „Krajina bláznov“.

• • • o 29 rokov neskôr • • •

Chodbami nalešteného výskumného strediska sa ozýva krik a chichot detí. Dospelí výskumníci sa práve zúčastňujú dôležitej pracovnej večere s ešte dôležitejšími ľuďmi v drahých značkových oblekoch a kostýmoch, a tak chlapček a dievčatko predškolského veku ostali bez dozoru. Dievčatko má pozoruhodný náskok pred chlapčekom. On sa však ľahko nevzdá. O pár krátkych chvíľ dobehne dievčatko a teraz je rad na ňom. Chlapček zabočí za roh a skrýje sa zaň. Nevedomé dievčatko popri ňom prefrčí a skôr, než si všimne chlapcovu prítomnosť, on sa už so šibalským smiechom vracia po svojich stopách rovnakou chodbou, akou prišiel. Dievčatko ho už ale neprenasleduje. Keď si to uvedomí, opatrne kráča späť v prípade, že si preňho takisto pripravila akýsi šikovný trik. Nazrie za roh, a nevidí ju. Zmätený kráča ďalej, niečo tu nesedí. Zbadá ju za pootvorenými dverami v miestnosti napravo. Celkom očividne už zabudla na hru. Jej tvár osvetľuje obrovská obrazovka na stene a pod ňou široký ovládací panel plný pestrofarebných tlačidiel rôznych tvarov. Deti zo skúsenosti vedia, že by ich asi nemali náhodne stláčať. No ani nemusia. Obrazovka im sama seróiruje zaujímavý obsah.

Chlapček vykročí k nej, oči ako prilepené k jej zle skrývanému tajomstvu. Celkom nerozumie tým siahodlým paragrafom. Dievčatko už však trochu čítať vie.

„Krajina bláznov,“ objasní mu. „Čo to znamená?“

Chlapček sa na ňu darebácky usmeje, jeho dobrodružnosť je evidentná aj vo forme iskry v jeho očiach.

„Zistíme to.“

Nia sa pri tej spomienke musela pousmiať. Boli ešte deti. Nevedeli, do čoho sa namočili. Odvtedy sa pravidelne zakrádali do tej čudnej miestnosti a skúmali zložky a priečinky o Krajine bláznov. A plánovali výpravu. Viac než 10 rokov sa pripravovali na to, že jedného dňa tú Krajinu bláznov uvidia na vlastné oči. Prešlo toľko času, že Ren už šoféruje auto a mieri do ich cieľa.

Šikovný digitálny kompas, ktorý slúžil aj ako mapa, tvrdil, že ostáva ešte šesťnásť kilometrov jazdy. V aute bolo dusné napäté ticho. Za normálnych okolností by hudba na maximálnej hlasitosti nestačila prehlásiť ich divoký spev. Dnes viseli vo vzduchu všetky otázky, na ktoré očakávali odpovede, zvedavosť a strach z nového.

„Nia,“ ozval sa Ren zo sedadla šoféra, „čokoľvek tam nájdeme – čo urobíme?“

Myslela na to už hodný čas, takmer tú otázku vyslovila s ním. Čo urobia? Poobzerajú sa, odídu a zabudnú? Preskúmajú to tam? Alebo tam chvíľu ostanú, možno navždy?

„Na takú otázku je asi priskoro,“ odvetila, myslíou inde. Ren viac nepotreboval. Ďalej sa sústredili na cestu a na svoje myšlienky.

Prešli ďalších deväť kilometrov, keď sa prostredie zmenilo, terén zhoršil. Nebolo možné pokračovať autom, vystúpili a vykročili pešo. Kompas smeroval k akémusi hustému lesu, takmer džungli.

„Neviem, či je to dobrý ná-“ neisto namietla Nia, no Ren už bol jednou nohou v kroví. Otočil sa so spýtavým pohľadom. Nia si len vzdychla a pokrútila hlavou. Toho nezastaví.

Vkročila za ním, rada, že aj napriek horúčave si obaja vzala dlhé nohavice a tričká s dlhým rukávom, lebo ich pokožka by bola poznačená navždy. Ruka v ruke sa predierali vysokým porastom, lístie ich plieskalo po tvárach, konáre škrabali všetky odhalené plochy kože, ktoré oblečenie nezakrývalo. Načúvali šumu lesa, zdalo sa, že je počuť aj pohyb rastlín. Na žiadnu zver nenarazili, okrem toho mraveniska, ktoré Nia len tak-tak obišla. Potkýnali sa o mohutné korene starých stromov, pri jednom však Ren už vyčerpane spadol.

„V poriadku?“ klesla k nemu Nia. Nečakajúc na odpoveď sa oprela o kmeň stromu a privrela oči.

„Mhmm,“ polohlasne odpovedal Ren, pričom sa ramenom oprel o Niu, oči nechal otvorené aspoň na malú škáru. Rozmazaným pohľadom neurčito blúdil po korunách stromov nad ich hlavami, oslepovali ho tenké presvitajúce pásy slnka. Pomaly zaostril, zrak mu padol na strechu bielej budovy. Na tretíkrát úspešne našiel kompas v správnom vrecku, svižne ho vylovil a netrpezlivo čakal, kým sa ustáli. Od cieľa ich delilo len šesťdesiat metrov.

„Nia,“ zasyčal. Žiadna reakcia. „Nia,“ zatriasol ňou. Ospalo zaskučala. Vopchal jej kompas pred oči. Aj jej chvíľu trvalo, kým zaostrila, no v momente, ako sa tak stalo, vyskočila na nohy a ťahala Rena za sebou.

Náhlili sa k niečomu, čo les zacláňal, rýchlo skracovali vzdialenosť. Odstrčili konáre posledných stromov a s otvorenými ústami civeli na výjav pred nimi. Krátka príjazdová cesta sa ťahala k stredne veľkému mestu. Tvorila ho skupina čisto bielych moderných domov s posuvnými skleneným dverami a oknami. Okraj mesta chránili skleníky a ohraničovala pokojná tichá rieka, naľavo pri jej brehu stál mlyn, len bol akýsi modernejší než mlyny, aké poznali Nia a Ren. Celé mesto vyzeralo veľmi moderne, no svoje pokročilé vynálezy obyvatelia využívali ekologicky, šetrne k prírode. Scenéria pôsobila ako na neuveriteľne vysokej úrovni, akoby preskočili celú dobu a nazreli do vymožeností budúcnosti. Z toho vytušili, že ani miestni ľudia nebudú nejakí blázni ale nesmierne inteligentná civilizácia. Celé to bolo ako paradox.

Rovnaké poznanie, ku ktorému v tichosti dospeli, vyslovil Ren: „Už asi viem, prečo to nazvali Krajina bláznov.“

3. miesto Adam Budzak

V KRAJINE BLÁZNOV

Tom bol kocúr spokojný so svojím životom. Ráno začínal obtieraním sa okolo nôh svojho pána. Vedel, že si tým vyslúži miskú konzervy. Po jedle zvyčajne zaľahol a spal. Deň mu pokračoval prechádzkami po dvore, prípadne po podkroví, kde ponaháňal myšky. Nasledovalo ďalšie jedlo, spanie či maznanie sa s pánom. Hovorím, bežný mačací život.

Raz však počas svojej prechádzky po dome našiel dieru v plote. Veľmi ho lákalo, čo je za ňou, čo tam uvidí. S ľahkosťou mačky dierou prekĺzol a ocitol sa na ceste. Kam teraz?

Zrazu zacítil, ako začala pod ním zem silno vibrovať. Čo sa to deje? Otočil sa a ledva stihol uskočiť pred obrovským strojom, idúcim veľkou rýchlosťou na štyroch kolesách. A za ním ďalší a ďalší... Nevedel, že sú to autá, ktoré vozia ľudí. Začal rýchlo utekať. Nesledoval, kade beží, len sa im snažil vyhnúť. Mal šťastie, vyviazol s celým kožuškom.

Kde sa to, preboha, ocitol? Začal viac sledovať okolie. Videl veľa ľudí, ktorí sa rýchlo pohybovali všetkými smermi. Všetci vyzerali ako jeho pán, chodili len po zadných labkách. Niektorí si pomáhali takými čudnými kolieskami pripnutými na labkách. Zvláštne. Nepoznal ani to. Boli to však obyčajné kolieskové korčule. Čudná krajina. Bol veľmi prekvapený, ale hlavne nesvoj. Nepáčilo sa mu tu. Všade videl kolesá, či kolieska. Ledva sa stihol uhýbať. Všetko okolo neho bolo veľmi rýchle. Báł sa toho. S takým niečím sa na svojom dvore jakživ nestretol. Navyše tu bol príšerný hluk. Samé trúbenie, zvonenie, hlasná hudba ktovie odkiaľ! Pre jeho citlivé mačacie uši hotový horor! Rozhodol sa, že sa musí čím skôr dostať domov, do bezpečia svojho dvora.

Nie, v tejto krajine bláznov, plnej koliesok a hluku určite nezostane! Je pre neho príliš nebezpečná.

3. miesto Miroslava Penxová

KRAJINA BLÁZNOV

„Dub?“ začala líška rozhovor pozorujúc mesto ležiace poniže kopca, na ktorom stáli.

„Áno?“ opýtal sa dub.

„Prečo ľudia pijú alkohol, rôzne nápoje, drinky, sladené minerálky, keď majú tú najčistejšiu a najchutnejšiu vodu priamo pod nosom?“

„Vieš ...“

„A prečo dýchajú spaľujúci cigaretový dym, keď všade okolo nich prúdi čistý kyslík?“ Prerušila líška dub a položila ďalšiu otázku: „Prečo ľudia jedia škodlivé fast foody, ktoré ich zasýtia iba naoko, keď im v záhrade rastie čerstvý šalát? Prečo berú omamné látky, keď tá najkrajšia realita je priamo pred nimi?“ Líška dokončila svoje zamyslenie a zapozerala sa na dub.

„Líška, aj ja ti položím jednu otázku...“ Líška ostala zadumane hľadieť na strom.

„Už sa ti niekedy stalo, že si sa chcela niekomu zapáčiť? Nemyslím len romanticky, ale jednoducho si chcela vyzerat' zaujímavo.“ Líšku otázka prekvapila.

„Určite áno,“ odpovedala.

„Nuž a o to isté sa pokúšajú ľudia. Každý jeden z nich pil obyčajnú čistú vodu, dýchal čistý vzduch, každý jedol čerstvý šalát a vnímal obyčajnú neskreslenú realitu. Začali však prichádzať jedinci, ktorí to chceli zmeniť. Chceli byť výnimoční, iní, a preto sa tak aj začali správať. Inak. Nehľadiac na to, ako to ovplyvní ich život. Najprv to bol len jeden človek, potom dvaja, traja, postupne sa pridávali ďalší a ďalší. Napokon sa tak začali správať takmer všetci. Svet sa zmenil. Dnes výnimoční nie sú tí, o ktorých som ti rozprával, tí, ktorí chceli byť iní, ale tí, ktorí ostali verní jednoduchosti. A tí ostatní? Mylne si myslia, že oni sú tí výnimoční a pritom ich životný štýl pomaličky zabíja.“ Líška pozorne počúvala všetko, čo jej dub povedal. Prekvapila ju múdrosť jeho slov. Kiežby ich mohli počuť aj iní...

„Ľudia sú ako črieda bláznov,“ dokončil dub svoju myšlienku. A líška sa iba znova zahľadela na mesto pod nimi.

Čestné uznanie

Filip Halász

KRAJINA „BLÁZNOV“ - AKO SA STARÁME O NAŠU PRÍRODU

Raz cez letné prázdniny sme šli s mojimi rodičmi a s mladším bračekom na dovolenku do Rakúska. Každý deň sme mali naplánovaný nejaký výlet. Boli sme napríklad na prehliadke jaskýň, jazde motorovým člnom na jazere, na túre na „rozprávkový“ vrch a na návšteve opičieho vrchu.

Najviac ma však zaujala obrovská vodná nádrž, ktorá sa volala Maltatal. Bola nádherná. Voda v nádrži bola priehľadná. Najviac ma potešilo, že tam bolo veľmi čisto. Okolo tej priehrady som nevidel ani jeden plastový obal, pohodené fľaše či papieriky od sladkostí. A vo vode neboli žiadne smeti. Cítil som sa tam veľmi dobre, lebo som bol v krásnom a čistom prostredí. Okrem toho nám prialo aj počasie, bolo príjemne teplo. Neďaleko nádrže bol aj pekný vodopád, okolo rástlo veľa kosodrevín, nachádzalo sa tu plno obrovských skál a zopár chát. V jednej z nich sme sa zastavili na malé občerstvenie.

Po návrate domov napadlo mne a môjmu malému bračekomu, že by sme mohli ísť s bicyklami smerom na vodnú nádrž Ružín. Utekali sme to hneď oznámiť rodičom. Rodičia nad tým rozmýšľali a zhodli sa, že je to veľmi dobrý nápad. Aj tak som tam ešte nebol a rád by som Ružín videl. Dohodli sme sa s rodičmi, že by sme mohli ísť hneď nasledujúci víkend. S bračekom sme boli nadšení. Máme veľmi radi bicyklovanie a prospeje to aj nášmu zdraviu. Keď konečne nastal ten deň, všetko potrebné sme si zbalili na cestu do ruksaku. Potom ako ocko dofúkal všetky kolesá a skontroloval všetky bicykle, pomaličky sme vyrazili. Na začiatku cesty sme stretli našich starých rodičov, prechádzali sme okolo ich domu a práve vychádzali z bráničky. Iba sme ich počas jazdy pozdravili. Ešte sme sa zastavili v supermarkete, kde sme si kúpili vodu, niečo pod zub a pokračovali sme ďalej. Bola to pre nás dlhá a náročná cesta. Niekoľkokrát sme si urobili aj prestávku a občerstvili sa. Museli sme brať ohľad aj na mladšieho bračeka, ktorý až tak nevládal. Keď sme dorazili k nádrži, boli sme dosť unavení, ale tešili sme sa, že sme to zvládli.

Bol som trochu prekvapený, lebo už z diaľky som videl plno smetí okolo koša a zazrel som aj dvoch ľudí, ktorí dojedli a obal od pečiva hodili rovno do vody, pričom pár metrov od nich stál kôš na smeti. V tom momente som si myslel, že to bude ďalej lepšie. Tak sme pokračovali okolo nádrže. Pristavili sme sa pri lavičke, kde sme si opreli bicykle. Potrebovali sme si oddýchnuť. Posilnili sme sa dobrotami, ktoré sme si cestou kúpili. Potom sme sa išli pozrieť bližšie ku vode. Bol som zhrozený. Bol to smutný pohľad. Voda nebola čistá a už vôbec nie priehľadná. Smetí bolo veľa nielen na hladine, ale aj na brehoch. Boli tam papiere, pneumatiky, plastové a sklenené fľaše, ale aj rozbité sklo. Bol som nemilo prekvapený, vodná nádrž Ružín bola jedno veľké smetisko. Tak nádherná príroda a pritom toľko odpadu! Veď to nie je možné! Bol som veľmi sklamaný. Mamka mi viackrát rozprávala o tom, aby som nemal veľké očakávania, že to nebude vyzeráť tak, ako pri vodnej nádrži Maltatal. Tiež mi spomínala, že sa pri čistení Ružína odvezie niekoľko ton odpadu. Neveril som jej, kým som sa o tom nepresvedčil na vlastné oči. Žiaľ, mamka mala v tomto pravdu.

Bol som smutný z toho, ako by tam mohlo byť krásne, keby to bolo bez toho odpadu. V tom momente som sa cítil ako v krajine, v ktorej si

Ľudia nevážia svoju prírodu a ničia ju takýmto spôsobom. Ved' to je pre nás všetkých veľká škoda, každý z nás by sa oveľa lepšie cítil pri nádrži, okolo ktorej by bola čistá tráva, a voda v nej by bola priehľadná, bez odpadu. Ved' kto chce sedieť medzi smetami a plávať v špinavej a znečistenej vode? Žiaľ, je mnoho takých ľudí, ktorým na tom nezáleží. Ak by im na tom záležalo, tak okolie Ružína by vyzeralo úplne inak.

So sklamaním sme nasadli naspäť na bicykle. Moje očakávania boli zbytočne veľké. Počas celej cesty domov som rozmýšľal nad tým, ako môžu byť ľudia ľahostajní voči prírode. Mám pocit, akoby sa tí ľudia, ktorí to robia, úplne zbláznili. Vôbec sa nečudujem našim rakúskym susedom, že majú takú nádhernú prírodu. Majú ju krajšiu najmä preto, že si ju chránia, starajú sa o ňu a nie sú k nej ľahostajní.

Čestné uznanie

Ľubomír Homulka

KOCÚRKOVO

Dnes ráno sme sa mali sťahovať. Už sme len dobaľovali posledný kufor a hneď sme mali odísť do krajiny, v ktorej budeme bývať. Bola to krajina Kocúrkovo s hlavným mestom Mačkov. Rodičia tam vraj majú nejakých známych, ktorí si to tam pochvaľujú a navyše tam otcovi ponúkli veľmi výhodnú prácu. Veľa mi o Kocúrkove nepovedali, ale ja som nemal dobré predtuchy. To som ešte ani zďaleka netušil, čo nás tam čaká a aké zážitky si z Kocúrkova odnesiem. Vyrazili sme...

Cesta bola dlhá a únavná, všetci sme sa otca otrávení pýtali:

„Kedy tam už konečneee budeme?!“

Na Kocúrkovo som bol veľmi zvedavý, ale trochu som sa bál, čo všetko nás tam čaká. Zrazu som zmeravel. Videl som nápis Kocúrkovo. Hneď za nápisom boli domy postavené strechou k zemi. Všetci sme boli prestrašení a nevedeli sme, čo robiť.

„Dúfam, že v takom dome nebudeme bývať aj my,“ povedal prestrašene otec.

Zrazu nás zastavil akýsi muž: „Fotografiu mačky, prosím!“

„Fotografiu čohooooo???“ zajačala sestra.

„Mačky,“ pokojne odvetil muž a dodal, „som mestský strážnik a mám povinnosť zatknúť každého, kto nemá fotografiu mačky, lebo je cudzinec.“

„Žiadnu takú fotografiu nemáme,“ odvetil otec.

Hneď nato nás strážnik so svojimi pomocníkmi vytiahol z auta a odviekol do väzenia. Márne sme sa bránili, boli silnejší... V tej chvíli sme si uvedomili, že nás niekto podviedol. V našej cele bol aj akýsi muž, volal sa Artur. Ten nám začal rozprávať svoj príbeh o tom, ako sa snažil zabrániť kocúrkovskému kráľovi Maximiliánovi v podvádzaní a zneužívaní hlúpych Kocúrkovčanov, ale nepodarilo sa mu to. Podobné príbehy nám rozprávali aj ostatní väzni a bola to hrôza. Zistili sme, že v Kocúrkove sídli veľa podvodníkov.

Artúr bol veľmi šikovný, preštil stráže a stihli sme utiecť. Ale len Artúr, otec a ja. Rozhodli sme sa ísť do hlavného mesta Kocúrkova a pomôcť celej krajine. Vojaci nás celý čas prenasledovali, ledva sa nám podarilo ukryť. Mačkovo sa naším cieľom stalo preto, že tam sídlil kráľ Maximilián Muro III., ktorý bol zodpovedný za všetky tie podvody a zločiny, páchané na Kocúrkovčanoch a na ľuďoch zo susedných krajín.

Utekali sme už celé hodiny po lúkach, po lese, po mestách i po uliciach. Bežali sme rýchlo, odhodlaní pomôcť všetkým uväzneným. A zrazu bolo tu. Hlavné mesto! Že bol nápis Mačkovo hore nohami, ma teraz už vôbec neprekvapilo, vlastne to bolo celkom výstižné a možno by to bolo aj vtipné, keby sa ma to netýkalo. Teraz už ostávalo len dostať sa do kráľovského zámku. Teda „len“. Na cestu sme sa opýtať nemohli, lebo by zistili, že sme cudzinci a zajali by nás. Ešteže tu bol Artúr, ktorý sa vyznal v pomeroch vládnučích v krajine a domyslel aj takú zásadnú vec, akou bolo získať pre nás všetkých fotografie mačky, aby sme splynuli s domácim obyvateľstvom. No a ja som vymyslel plán, ako sa dostať priamo ku kráľovi a síce prezliecť sa za muzikantov a zahrať preňho.

„Dobrý nápad!“ potešil sa Artúr, nakúpil hudobné nástroje a s otcom sme sa začali učiť hrať. Ja som ale, bohužiaľ, vždy mal tak trochu hudobný hluch, aj spieval som len v sebaobrane, a tak hrať na hudobné nástroje sa mi učilo len veľmi ťažko. Trvalo mi to síce veeeelmi dlho, ale nakoniec sa mi to predsa podarilo. Strach, ale i odhodlanie sú zrejme výbornou motiváciou.

Hral som na klavír aj na husle. Išli sme k strážnikovi kráľovského zámku spýtať sa ho, či by sme teda nemohli zahráť kráľovi. Ten ale práve nebol v zámku a strážnik povedal, aby sme prišli o tri dni, keď sa vráti.

Mali sme ale veľmi málo peňazí a potrebovali sme si nutne zarobiť. Išli sme hrať do miestnej reštaurácie. Hostinskému sa naša muzika páčila, dal nám aj dosť peňazí a dokonca nás odporučil kráľovi.

A naozaj! Hneď na druhý deň nás kráľ prijal. Aj jemu sa naša hudba veľmi páčila, dokonca nám ponúkol malú izbu vo svojom zámku, aby sme nemuseli dochádzať a mohli preňho hrať, kedy sa mu zachce. O to nám presne išlo. Boli sme blízko pri kráľovi a vo voľných chvíľach sme mohli tajne načúvať a spoznávať jeho plány.

Mali sme prvý koncert. Spolu s inými hudobníkmi sme hrali na kráľovej oslave. Asi hodinu po oslave bola kráľovská porada. Zišli sa tí najvyšší predstavitelia krajiny. Počuli sme, ako sa zhovárali o zajatí, okrádaní, špehovaní, chytaní ľudí, o tom, ako ich chcú okradnúť aj o slabších a silnejších miestach kráľovskej armády. Bol to veľmi dôležitý rozhovor a nám sa veľmi hodil, lebo spomínali aj väzňov, vzácnosti, kľúče od žalára aj mená nebezpečných a šikovných bojovníkov proti kocúrkovskej vrchnosti. Bola to dôležitá porada, z ktorej sme sa dozvedeli všetko, čo sme potrebovali vedieť.

Zistili sme, že vo väzení je uväznený aj silný revolucionár Hora so svojimi pomocníkmi, bývalý starosta Mačkova a dokonca aj zosadený kocúrkovský kráľ Alexander Muro II., ktorého sa intrigami zbavil Maximilián. Vďaka informáciám z porady sme objavili kľúče od väzenia a všetkých sme pustili na slobodu. Vysvetlili sme im náš plán, ako premôcť kocúrkovské vojsko a spravodlivo potrestať kocúrkovskú vrchnosť za všetky neprávosti, ktoré napáchali na svojich občanoch aj na nič netušiacich cudzincoch.

Všetko vyzeralo dokonale, no zrazu sa mreže začali nečakane spúšťať dolu. Ktosi odhalil náš plán. Dodnes neviem, ako sa to mohlo stať, asi sa medzi nás votrel nejaký zradca...

Bol som jediný, ktorému sa podarilo utiecť a zrazu všetka zodpovednosť za ďalší osud Kocúrkova ležala iba na mne. Polovica kocúrkovskej armády bežala za mnou a polovica oproti mne. Ešteže mali v meste padací most a že som mal predsa len lepšiu kondičku ako

armáda, ktorá už roky nič užitočné nerobila. Most spadol tesne predtým, ako dobehli vojaci. Zamieril som najkratšou cestou k mestskému rozhlasu a Kocúrkovčanom prehovoril do duše – porozprával som im všetko, čo som sa za posledné dni dozvedel, najmä a o krivdách, ktorým sa oni nečinne prizerali. Podarilo sa mi ich zmobilizovať proti vrchnosti a nastoliť v krajine poriadok a spravodlivosť. Dokonca som dostal vyznamenanie a čestné občianstvo! Všetci mi ďakovali, potriasali rukou...až tu zrazu ma namiesto ruky niekto potriasol za rameno...

„Vstávaj! Zaspal si, už je skoro osem, nestihneš do školy!“ snažila sa ma prebrať mama z tvrdého spánku.

„Ach, tak to bol len sen“, povzdychol som si s ľútosťou, že v skutočnosti nie som žiadnym hrdinom.... a ponáhlal sa do školy.

Keď som si obliekal bundu, všimol som si čosi zvláštne. Mal som na nej pripnutú stužku s nápisom: „S úctou – vďační Kocúrkovčania“...

Čestné uznanie

Sára Karafová

V KRAJINE BLÁZNOV

Blázni, ktorí žijú medzi nami, majú srdce zo zlata, každému a všetkému veria. Vtipným správaním a bláznivým oblečením vyvolávajú úsmev a radosť.

Vždy som rozmýšľala nad tým, či existuje krajina, v ktorej žijú iba blázni. Ved' odniekiaľ sa predsa len musia brať. Keď som bola ešte malá, predstavovala som si, že taká krajina sa raz objaví a raz zmizne. Mohla by sa volať napríklad Objavzmizne. Bláznivý názov. Raz ju určite preskúmam. Dnes už to nestíham, mamka ma volá domov na večeru, po ktorej už chodím spať. Možno zajtra.

Dobré ráno! Je ešte len šesť hodín a budík už zvoní ako bláznivý. Dnešok by mohol byť ideálny deň na návštevu Objavzmizne, rodiska všetkých bláznov. Do batoha si zbalím mapu, baterku a nejaké vtipy, aby som splynula s davom. K tomu pribalím jedlo a pitie a môžeme vyraziť.

„Ahoj, mami, idem von!“

No super a kde je cesta? Mapa hovorí - najprv cez ulicu, potom vpravo a na konci našej ulice zas doľava cez kľukatú cestu. Ešte tri kroky a mala by som už byť tam.

Jéj, a som tu! Vyzerá to skoro ako u nás, len namiesto bežných ľudí sú tu samí blázni. Každý sa tu smeje. Snažím sa prejsť kúsok, no zakaždým mi niekto skočí do cesty. Doslova. Väčšina obyvateľov Objavzميزne namiesto chôdze skáče cez švihadlo, namiesto áut sa tu po ceste preháňajú blázni na jednokolesových bicykloch, skákacích pružinách a na všakovakých iných netradičných dopravných prostriedkoch. Aj počasie je bláznivé – také aprílové, chvíľu prší, chvíľu svieti jarné slnko, vzápätí začne snežiť. A sneh vystrieda opäť slnko, ktoré hreje ako v lete. A celý čas na nebi svieti dúha. No čo vám poviem – hotový blázinec!

Skôr než sa z toho všetkého stihnem spamätať, prihovori sa mi akási pani. Na sebe má sako, posiate pestrofarebnými atramentovými machuľami, dlhú sukňu poprešívajú najrôznejšími záplatami a na hlave sa jej vyníma vojenská prilba so sobími rohami, takými, ako predávajú na vianočných trhoch.

„Dobrý deň, mladá slečna, a vy čo tu takto sama bez švihadla? Vari neviete, že pohybovať sa v premávke bez švihadla je zakázané? Budete musieť zaplatiť pokutu päť čokoládových dukátov.“

Keď musím, tak musím, prehrabem svoje vrecká a horko ťažko z nich vydolujem posledných 50 centov, čo mi zvýšili z vreckového. Pani si ich zoberie, zakusne do mince, zvráští čelo od prekvapenia a pokračuje:

„Veď v tej minci nie je ani trocha čokolády.“

„Prepáčte, ja som tu len turistka, neviem, ako to tu chodí a mám len týchto 50 centov,“ odvetím trocha ustráchané.

„Nie to vy mi prepáčte, to som nevedela. Dovoľte, aby som sa vám predstavila. Ja som strážnička Objavzميزne a mojou úlohou je zabezpečovať verejný neporiadok v našej krajine. Ak ste turistka, odporúčam vám Olympiádu bláznovstiev. Koná sa pri príležitosti dnešného dňa – 1. apríla, nášho štátneho sviatku. Ak chcete odprevaďím vás tam,“ odpovie strážnička a už ma vedie na miestny vlak.

Nenamietam, a tak spoločne sadáme do vlaku. Vlastne to nie je ani tak vlak, ale skôr húsenková dráha, aká býva na púťových

kolotočoch. Vezieme sa hore - dole, dopredu a dozadu, miestami ideme i dole hlavou. Konečne konečná.

Vystúpime pri veľkom olympijskom štadióne, kde sa už pripravujú športovci. Hlásateľ na štadióne predstavuje športovcov i športové disciplíny. Sú to napríklad: disciplína o najvydarenejší kanadský žartík, o najvtipnejší vtip, o rýchle vyslovenie čo najzložitejšieho slova dozadu či preteky v kotrmelcoch.

Znenazdajky na mňa zasvieti veľký reflektor. Hlásateľ mi oznamuje, že som bola vybratá do súťaže o najvtipnejší vtip. Celý štadión ma hlasnými trúbkami, pískaním a tleskaním povzbudzuje, aby som sa do nej zapojila. Povzbudená potleskom si z batoha rýchlo vyťahujem svoju zbierku vtipov, ešte raz si prečítam ten svoj obľúbený o medveďovi a zajacovi, aby som nepoplietla pointu a idem dopredu.

Pointu som našťastie nepoplietla, celý štadión sa zabáva a ja vyhrávam 1. miesto. Dostávam medailu, ktorá je samozrejme z čokolády a pripomína kokosovú fidorku. Vtom si však uvedomím, že už je veľa hodín. Už som mala byť doma, mamka sa o mňa určite veľmi bojí. Oznámim to svojej kamarátke strážničke a ona ma upokojí, že sa nemám báť, že sa domov dopravím najrýchlejším dopravným prostriedkom, aký majú. Týmto prostriedkom je stolička so stovkami o ňu priviazaných héliových balónikov. Posadia ma na ňu, obrovským ventilátorom ma vynesú hore a nasmerujú smerom, kde bývam. Pred odletom mi ešte vysvetlia, že keď už budem nad naším domom, mám len postupne odmotávať balóniky, aby som pomaličky klesala. Pre bezpečný a mäkký dopad je v nohách stoličky ešte namontovaná nafukovačka. Zo vzduchu sa rozlúčim s kámoškou strážničkou, zamávam všetkým a už letím domov.

Po pristáti sa ponáhľam domov a privítam sa s mamou. Strašne sa teším, ako jej všetko vyrozprávam.

Svet bláznov je naozaj bláznivý a veselý, ale na jeden deň stačilo. Som rada, že už som zas naspäť doma. Veď i u nás je to často dosť a dosť bláznivé a veselé!

V KRAJINE BLÁZNOV

Sedím a uvažujem...

Kde to vlastne žijem? Snažím sa niečo napísať, no myšlienky nepočujem. Električka sa práve rúti pod oknami. Fúka silný vietor. Asi hučí v strojovni výťahu. Autá trúbia. Z kuchyne sa ozýva rádio. Doliehajú ku mne zvuky o teroristoch, utečencoch, rozvodoch aj o počasí. Hluk, samý hluk! Neviem sa inšpirovať. O čom mám písať? Pozriem sa radšej z okna. Oproti pod balkónmi spí bezdomovec. Suseda práve venčí dve čivavy. Sú také roztomilé. Pobejú jedna okolo druhej a majú nádherné overaly, aby im nebolo zima. Zrazu pani niečo gestikuluje k tomu spiacemu. Netuším, čo ju rozčúlilo. K nám na deviate toho teda veľa nepočuť. Zase sa rúti električka...

Je čas obeda. Ešte chvíľu uvažujem, že otvorím okno, nech sa tu vyvetrá. Nie, prebehlo mi hlavou. Ten hluk a prach... Riskujem, že zasa budem kašľať... no otváram a idem do kuchyne. Mlčím, jem a vtedy mi to dochádza. Hurá! Mám to! Veď krajina bláznov nie je výmysel. Je to realita, v ktorej žijem. Deň čo deň. Rok čo rok. Aj ja do nej patrím a to pochopenie mi prináša úľavu. Aj ja musím byť blázon. Veď snívam o krásnom bývaní v tichu, pri lese, na lúke, kde je v noci tma a ja tvrdo spím. Tam sa rozplývam nad spevom vtákov, nad krásou prírody. Tam, kde sú ľudia k sebe dobrí, radostne sa pozdravujú a pomáhajú si. Snívam o svojej izbe, ako otváram okno. V diaľke vidím jednorožce a iné rozprávkové bytosti. Neprekáža to! Je to normálne...

Zase ma ruší električka pod oknom. Ja tomu svetu vôbec nerozumiem a neviem, prečo sa deje toľko čudných vecí. Všade sa pretriasajú rôzne zvrátenosti. Niekedy len tuším, o čo asi ide. Samé vojny a nepokoje. A keby len to! Ľudia sa uzatvárajú pred druhými. Pozerajú do zeme a uši majú zaštuľované slúchadlami. Nič nehovoria, radšej „lajkujú“. Mobil držia tak zvláštne, akoby tomu oproti podávali diaľkové ovládanie... na

seba. A možno, že to nie je až také bláznovstvo. Možno nám tu ukazujú dospeli, ako žijú, ako sa správajú...

Pozerám sa na oblohu. Mraky rýchlo plynú a menia svoj tvar. Aj slnko občas vykukne. Striaslo ma. Zasa tá električka. Ja naozaj neviem, kde to vlastne žijem...

Čestné uznanie

EMA PUDELKOVÁ

V KRAJINE BLÁZNOV

Niekde veľmi ďaleko, na jednom obrovskom mieste, kde nie je možné dostať sa, leží jedna krajinka uväznená v mojich snoch. Leží tam jedna nezvyčajná krajinka bláznov.

Je to jedna neobyčajná krajinka, do ktorej sa akýmsi čarom potajomky dostanem každú noc. Pokojne si vykračujem a odrazu stretnem šaša! Ale nie opravdivého šaša, ale takého, ktorý sa vyparádil do šialených úzkych čiernych šiat. Vôbec sa nesmeje, vôbec sa neraduje. Spytujem sa: „Ty si ozajstný, alebo si sa možno zbláznil?“ Obrátim sa a pánsky si kráčam. Keď odrazu: „Čo to ja vidím?! Veď sú to malinové koláče!“ Zďaleka ich pozerám a uvažujem, ktorý by som si zobrala... Možno ten tam, alebo skôr oný? Odrazu ma v tom hútaní preruší očarujúca Zlatovláska, keď si zo stola berie jeden koláčik. Odrazu...Prask! Koláčik sa celkom rozpukol a celý vyfrkol na Zlatovláskinu tvár. „Čo je to za koláč? Radšej sa ich nedotknem.“ Celá naľakaná už začínam pomaly bežať cestou domou, keď mi zrazu celú pozornosť upútajú dve zlomyseľné ježibaby! Tie si po celé dni lámu hlavy! Všetky sa pokúšajú urobiť ktovieaké hrôzostrašné recepty, aby nimi prekabátili ľahkomyseľných bláznov. Práve vtedy si zobrali čarodejný prášok a ním posypali nezvyčajných trpaslíkov. V tom okamihu trpaslíci sa nejakým čarom zmenili na malé zelené žabky. „Neuveriteľné! To sa určite nestalo! Nechcem byť do konca života žabka! Pomoc!

Práve vtedy som cez čarodejné brány vyšla von zo šialenej krajiny. Zobudila som sa. Pretrela som si oči a začala premýšľať. Hútam

si, hútam: „Kde som sa to pred chvíľou ocitla? V akej som to krajine bola? Bola som v tej šialenej krajinke? Alebo som sa už zbláznila.

Čestné uznanie **Ivana Timková**

V KRAJINE BLÁZNOV

Ten deň sa začal rovnako ako každý iný: otravný zvuk budíka, neochotné vstávanie z postele, typický ranný zhon a nudná cesta do školy. Avšak tentoraz sa práve z tej zvyčajne nudnej cesty školy stalo neočakávané dobrodružstvo. A všetkému je na vine ten červený balón! Čudné, ja viem. Veď ako by mohol byť niečomu na vine nejaký balón? Veď to vôbec nedáva zmysel! No počas tohto môjho naozaj nevšedného zážitku som sa presvedčila, že nie všetko musí dávať zmysel a v tomto prípade to dokonca platí dvojnásobne. Ale všetko poporiadku...

Práve som čakala na autobus, keď som to zbadala! Malý červený balónik sa pokojne vznášal na oblohe, lietal pomedzi krdeľ vtákov, ktorý sa práve vracal zo svojej dovolenky v teplejších krajinách. Pomyslela som si, že uletel nejakému – teraz isto smutnému – dieťaťu a chystala som sa otočiť, keď som zahliadla akýsi zvláštny lesknúci sa predmet priviazaný na šnúrke balóna. To bolo divné, no ešte divnejšie bolo to, akým spôsobom balón letel. Nevznášal sa totižto bezcieľne po oblohe, ako to robia ostatné balóny, práve naopak. Zdalo sa, ako keby mal ten balón svoj vlastný smer, svoju vlastnú vôľu. Zrazu prestal letieť rovno dopredu a začal klesať smerom k... ku mne? Nie, to sa mi určite iba zdá. Prečo by predsa balón, ktorý dokonca nie je ani živou bytosťou, mal mieriť ku mne? A predsa, balón klesal a klesal, až nakoniec zastal pár metrov predou mnou. Poobzerala som sa okolo seba, či si zo mňa náhodou niekto nestrieľa. Nikto nikde. Na zastávke som stála sama, okrem mňa a toho zvláštneho balóna tu nebol nik.

Pristúpila som bližšie a obzrela si ten zvláštny zjav predou mnou. Môj zrak znova upútala tá zvláštna vec priviazaná k balónu. Teraz zblízka som zistila, že je to vlastne malá hracia kocka, aká zvykne byť súčasťou

stolových hier, avšak táto bola niečím zvláštna. Bola vyrobená zo striebra a bodky boli tvorené malými červenými ligotavými kamienkami. Vzala som kocku do ruky a až vtedy som si všimla odkaz napísaný na červenom papieriku priviazanému spolu s kockou na šnúrke. Stálo na ňom: „*Sleduj svetlo.*“

Sleduj svetlo? Aké svetlo? Čo to má znamenať?

V tej chvíli balón praskol a vyletelo z neho milión maličkých svetielkujúcich mušiek. Chvíľu sa vznášali na mieste, kde bol predtým balón a potom všetky naraz zamierili jedným smerom kdesi za mňa. Otočila som sa a zistila, že mieria do malého lesíka nachádzajúceho sa neďaleko zastávky. Chvíľu som váhala, no keďže zvedavosť bola silnejšia než ja, pobrala som sa za nimi. Viedli ma lesom až zastali nad akýmsi malým jazierkom. Tu sa mi odrazu stratili.

Super, pomyslela som si, teraz som sa tu stratila a to len kvôli nejakým hlúpyim muškám a balónu. A určite mi už ušiel autobus.

Urobila som ešte pár krokov k jazierku, aby som sa uistila, že tu naozaj nič nie je, keď sa mi niečo priplietlo pod nohy a ja som padala, priamo do toho hlúpeho jazierka! Zatvorila som oči a pripravovala som sa na dopad do ľadovej vody. Dopadla som, no nie do vody, ako som očakávala, ale do na dotyk mäkkej trávy. Prekvapene som otvorila oči a to, čo som uvidela, mi vyrazilo dych. Ocitla som sa na akomsi zvláštnom mieste. Nielenže som nenašla ani stopu po jazierku, ale aj všetko okolo mňa bolo iné. A keď hovorím iné, myslím naozaj zvláštné. Stromy a aj všetky rastliny tu rástli naopak, vtáky lietali dozadu a vlastne tu bolo všetko úplne naopak. Vráťane mňa. Vstala som a prekvapil ma pocit, že stojím na mieste, kde by v našom svete bola obloha. Tu bola obloha nielen na „zemi“ ale bola celá farebná, žltá sa miešala s modrou, tá sa menila na fialovú a miešala s červenou, prípadne zelenou. Bolo to zvláštné, no nádherné.

Zo zamyslenia ma vytrhol akýsi zvuk a vzápätí som kútikom oka zachytila akýsi pohyb medzi stromami. Prešla som pomedzi ne a vtedy som pochopila, že tu naozaj nič nechápem...

Domy stáli na strechách, ľudia chodili pospiatky a po oblohe lietali delfíny, ktoré na svojich chvostoch rozvážali výskajúce deti. Všade okolo mňa bolo počuť smiech a všetko tu hýrilo farbami. Bola som úplne očarovaná. Nechápala som, kde presne sa nachádzam, ale keď som uvidela pestrofarebného klauna chodiaceho po rukách, začalo mi to byť jasné. Ocitla som sa v krajine bláznov...

Netrvalo dlho, kým si ma niekto všimol. A ani sa nečudujem: ako jediná som nebola oblečená do výrazných farieb, nesmiala som sa a na tvári som mala začudovaný výraz.

„Pozrite! Máme návštevu,“ povedalo dievča s fialovými vlasmi a len čo to dopovedala, všetko okolo mňa stíchlo. O chvíľu už všetci stáli okolo mňa a zvedavo na mňa hľadeli.

„Um... Ahoj?“ nešikovne som zamávala. Vtedy všetko opäť ožilo a všetci sa smiali, prekrikovali sa a snažili sa upútať moju pozornosť. Ich smiech a energia boli nákazlivé, takže už o chvíľu som sa smiala a zabávala sa s nimi. Netuším, koľko času som tu strávila. Mala som pocit, že som tu len pár minút, no niečo mi našepkávalo, že to môže byť oveľa viac, niekoľko hodín, možno až dní. Uvedomila som si, že odtiaľto musím odísť skôr, než tu strávim priveľa času.

„Myslím, že by som už mala ísť,“ povedala som a vstala som z prerastenej huby slúžiacej ako stolička. „Ísť kam? Zostaň ešte, musím ti ešte niečo ukázať.“ Povedalo dievča s červenými vlasmi a zelenými mašľami a už ma niekam ťahalo. „Ja... Naozaj by som už mala ísť,“ namietla som, no keď som v jej tvári zazrela sklamaný výraz, podvolila som sa. „No... dobre, ale potom už naozaj musím ísť,“ povedala som, no to ma už dievča ťahalo preč. Takto to pokračovalo ešte niekoľko krát. Vždy, keď som povedala, že už musím odísť, dievča zosmutnelo a s tým,

že mi ešte niečo musí ukázať, ma ťahalo preč. Keď sa to už zopakovalo po piaty raz, začalo mi to prekážať. „Ale teraz už naozaj musím ísť,“ povedala som napokon. „Nie, ešte nechod'. Ešte ti musím...“ „Dost'!“ prerušila som ju. Prekvapene sa na mňa pozrela. „Ale...“ „Povedala som dost'. Je to tu naozaj veľmi pekne a bolo mi tu príjemne, no už musím ísť. Povieš mi, prosím, ako sa odtiaľto dostanem?“ opýtala som sa jej slušne. Trocha ma mrzelo, akým tónom som ju prerušila, no naozaj som už musela ísť. „No... To nejde,“ povedala po chvíli ticho. „Ako to myslíš?“ opýtala som sa prekvapene. „Odtiaľto sa nedá dostať,“ povedala potichu. „No ja sa odtiaľto musím dostať! Musí predsa existovať spôsob, ako sa dostanem domov,“ namietla som, strach ma začal naplňovať. „Tak to je tvoj problém.“ Povedalo dievča nahnevane. „Nie! Počkaj, ja som to tak nemyslela...“ kričala som za ňou, no ona pokračovala v ceste, tvárila sa, že ma nepočuje. Premohlo ma zúfalstvo. Sadla som si na akýsi peň a po líkach mi začali stekať slzy. Netušila som, čo mám robiť. Ako sa dostanem domov? Musí predsa existovať spôsob, ako sa dá odtiaľto dostať! Keď som sa dostatočne upokojila, vstala som, utrela si slzy a rozmýšľala, kam mám ísť. Vôbec som netušila kde som, dokonca som si ani nepamätala, ako sa vrátim späť na miesto, kde som sa ocitla hneď po tom, ako som spadla do jazierka. Nakoniec som sa rozhodla vybrať sa rovno cez les s tým, že sa hádam nakoniec niekam dostanem. Veď zatiaľ viedli všetky moje cesty cez les, či už k jazierku alebo potom k ľuďom.

Netuším, ako dlho som sa predierala cez les, oblohu som cez konáre stromov nevidela. Aj tak som pochybovala, žeby sa tu obloha správala normálne, veď tu je všetko iné. Ktovie, možno tu noc ani neexistuje... Zdalo sa mi, že sa točím stále dookola. Všetko tu vyzeralo rovnako, nevedela som posúdiť, či som tadiaľto už šla alebo nie, tak som jednoducho stále kráčala ďalej. Nakoniec sa už asi musel niekto nado mnou zľutovať, pretože sa mi do cesty priplietol akýsi zvláštny tvor. Veľkosťou bol asi ako mačka, mal labky a pazúry ako mačka, dokonca mal aj chvost ako mačka, no tým sa všetka podobnosť končila. Jeho hlavu tvorili dlhé uši, ktoré vôbec nepasovali k drobným fialovým očiam a žltému ňufáčiku. Jeho hlava, srst' a chvost boli huňaté a sfarbené rôznymi farbami dúhy, ktoré sa navzájom miešali a vytvárali tak jednu

veľkú farbenú machuľu. Vyzeralo to, akoby niekto tvora vzal a postriekal všetkými rôznymi farbami. Jeho srseľ bola nádherná, no to nebola ani zďaleka tá najkrajšia a najvýraznejšia vec na tvorovi. Tou najpútavejšou časťou jeho tela boli krídla. Ligotavé dúhové krídla, ktoré aj napriek tomu, že boli úhľadne zložené na tvorovom chrbte vyrážali dych.

Keď som tvora prvýkrát uvidela, spokojne oddychoval na kameni. A zatiaľ čo ja som na neho zízala s otvorenými ústami, on si práve úplne ľahostajne leštil dlhé fialové pazúriky a tváril sa, že ho to, čo sa práve deje okolo, vôbec nezaujíma. Nakoniec ho to asi prestalo baviť, pretože na mňa unudene pozrel a takmer som počula otrávený tón vety *Tak ideme už?*.

Pomaly som sa k nemu priblížila, a keď som si všimla, že sa ma vôbec nebojí, trochu som pridala do kroku. Len čo som sa k nemu priblížila, vstal zo svojho miesta a vybral sa na cestu. Popritom ešte nezabudol provokatívne švihnúť chvostom a tým ma vyzvať, aby som ho nasledovala. Netrvalo dlho a dostali sme sa do časti lesa, ktorá sa vôbec nepodobala tej, ktorou som ešte nedávno blúdila. Zdalo sa, že tvor vie, kade má ísť a keďže som veľmi nemala na výber, rozhodla som sa, že ho budem nasledovať ďalej a uvidím, kam ma zavedie.

Tvor sa nakoniec dostal na akýsi lesný chodníček a odrazu zastal. Prekvapene som zastala tiež a poobzerala som sa, kam ma to zaviedol. Predo mnou stála akási chalúpka. Veľmi sa podobala tým, ktoré sa vyskytujú v rozprávkach a ktoré obývajú staré bosorky. Dvere chalúpk sa otvorili a ja som čakala, že z nich jedna rovno vyjde. Na moje prekvapenie z nej však nevyšla žiadna bosorka, ale na prvý pohľad normálny človek. Až neskôr som si všimla jeho dlhé špicaté uši ukryté pod dlhými ryšavými vlasmi a ligotavé belasé šupiny na krku a rukách, čo vylučuje moju prvotnú myšlienku, že to je človek. Veselo sa na mňa pozrel svojimi zvláštnymi bielymi očami a usmial sa na mňa.

„Už som si myslel, že sem dnes ani nedorazíte. Pod' ďalej, dievča, myslím, že už je načase, aby si sa vrátila domov.“ Povedal a otvoril dvere

dokorán ako pozvanie na vstup. Ostala som stáť na mieste a podozrievavo som sa na neho pozrela, čo sa však tvorovi predo mnou očividne nepáčilo. Podráždene zaprskal a vyceril na mňa zuby.

„Taira, ticho! Je to predsa náš hosť, správaj sa slušne,“ zahriakol tvora – teda ju, ako som sa práve dozvedela – ten takmer-človek. Váhavo som podišla k nemu a pomaly som vstúpila dnu. „Mimochodom,“ ozval sa ešte, „ja som Daxton, no volaj ma Dax.“ „Uhm... Teší ma, ja som...“ „Viem, kto si.“ Prerušil ma Dax. „Vážne?“ opýtala som sa prekvapene. „Jasné, sledoval som ťa predsa už odkedy si sem prišla. Tak poď, dostaneme ťa domov,“ povedal a pokynul mi, aby som si sadla. Vnútro chalúčky vyzeralo úplne inak, ako by som očakávala. Moderný nábytok sa miešal so starým, ošúchané kreslo stálo hneď vedľa modernej pohovky, pred ktorou stál malý drevený stolík zaprataný rôznymi vecami, od sušených bylínok cez rôzne časopisy až k akýmisi zvláštnym strieborným figúrkam. Sadla som si na pohovku a Dax si sadol do kresla. Taira použila svoje krídla a priletela dovnútra. Nakoniec pristála na pohovke hneď vedľa mňa a skrútila sa do kľbka.

„Ako ste to mysleli, že ma sledujete už odkedy som sem prišla? A kde to vlastne som? Povedali ste, že sa vrátim domov, však? Pretože to dievča povedalo...“ „To stačí,“ prerušil ma so smiechom Dax. „Odpoviem ti na otázky, ale pekne jednu po druhej.“ „Áno, samozrejme. Prepáčte...“ zamrmlala som ospravedlňujúco. „To je v poriadku. Tak, pýtaj sa.“ Vyzval ma.

„No... Kde to vlastne som?“ začala som otázkou, ktorá ma trápila už odkedy som sa sem dostala. „Kde si myslíš, že si?“ opýtal sa ma Dax. „V krajine bláznov?“ vyhrkla som. „Presne.“ Zasmial sa. „Ale... ako som sa sem dostala? A prečo?“ opýtala som sa zmätene. „Vieš, aký je dnes dátum?“ „No... 1. apríla.“ Povedala som a vtedy mi to začalo dochádzať. „Presne. Ako určite vieš, je to Deň bláznov, teda sviatok obyvateľov tejto krajiny. Každoročne sa v tento deň otvára priechod do vašej krajiny a nejaký úbohý človek sem zablúdi. Našťastie, poznám spôsob, ako ťa dostať späť do vášho sveta.“ Dodal veselo. „Naozaj? Pretože to dievča mi

povedalo, že cesta späť neexistuje. Čo je teda pravda?“ opýtala som sa. „Neboj sa, cesta späť určite existuje, každoročne predsa niekoho vraciam späť, už niekoľko desaťročí. A to ma privádza k tej najdôležitejšej otázke: Máš so sebou dar, ktorý si dostala pred vstupom?“ skúmavo sa na mňa zahľadel. „Dar?“ zopakovala som nechápavo. „Áno, dar. Každý človek, ktorý sem zablúdi, dostane nejaký dar, pomocou ktorého sa dostane späť do svojho sveta. Stačí len vedieť, ako ho použiť. Tak čo, máš ho?“ „Ja... Neviem, čo tým... Počkať!“ zrazu mi niečo napadlo. „Môže to byť niečo ako... toto?“ opýtala som sa, keď som vytiahla z vrecka kocku, ktorá bola predtým priviazaná k balóniku. Ani si nepamätám, ako sa do môjho vrecka dostala. „Áno, to je presne to, čo som mal na mysli.“ Potešil sa. „Tak, teraz je čas na tvoj návrat.“ Chvíľu niečo robil s kockou, otáčal ju v rukách, obzeral si ju a čosi si pri tom mrmlal. Posledné, čo si pamätám je, že z kocky odrazu vyletel lúč svetla.

Je ráno a ja stojím na zastávke, čakajúc na autobus. Túto noc som mala naozaj zvláštny sen... Bol o akejsi bláznivej krajine, čudných stvoreniach a ďalších zvláštnych veciach. To, čo ma však naozaj mätie je malá strieborná kocka, ktorú som si našla vo svojom vrečku...

Téma *Každý deň bojujem s trojhlavým drakom*

1. miesto **Mikuláš Marko**

KAŽDÝ DEŇ BOJUJEM S TROJHLAVÝM DRAKOM

Volám sa Mikuláš. Čo mi tým menom chceli rodičia dopriať, pravdupovediac ešte netuším, ale už som sa ním aspoň naučil existovať. Žijem si obyčajný život šiestaka na základke. Niekedy rozmýšľam, či som jediný na svete, ktorého nik nechápe, ktorému sa nič nechce, ktorému sa nedarí všetko a okamžite iba lúsknutím prstov. Už zase sem nakukla mama a opäť sa ma pýtala:

„Miláčik, už to máš?!”

Mal som pocit, že mi chce zničiť celé prázdniny tými večnými otázkami.

„Nie, nemám mamka, nič mi nenapadá.“ odpovedal som zúfaly.

Každý má svoje problémy, svojho trojhlavého draka, s ktorým musí bojovať. Môj je poriadne nezbedný, ukecaný, lenivý, občas trochu zlostný a objavuje sa vtedy, keď ho vôbec neočakávam a hlavne, keď ho najmenej potrebujem. Môj drak je ešte k tomu všetkému aj ten najdotieravejší a najhorší druh draka, akého si len viete predstaviť. Prenasleduje ma a robí mi zle každý deň. Nikdy netuším, ako a kedy ma prepadne a čo nové mi vyvedie. Nikto iný ho nevidí a nepočuje. Príde a vystrája a je úplne jedno, či je ráno, obed, večer alebo noc. Je nevyspytateľný, nevypočítateľný a robí si kedykoľvek, čo chce.

Ráno, keď vstávam, ma prvá drakova hlava nechce pustiť z postele.

„Nevstávaj, bude ti zima,“ provokuje drak a ja sa ešte viac zababuším do paplóna.

„Pod paplónom máš teplučko, tu si v bezpečí, máš kopy času, môžeš ho aj rozdávať,“ šepká mi potichu do ucha.

Ockovo: „Vstávaj!“ ma aj preberie, registrujem, ako brat odchádza z izby, ale drak ma premôže a ja sa ocitám opäť v krajine snov. Odrazu počujem zvonit' budík až niekde od susedov. Musím bojovať s mojím drakom silnejšie, inak neprestane dráždiť. Nakoniec som zvíťazil. Vstal som z postele a drak zrazu zmizol.

Doobeda ma neotravuje, asi nemá odvahu prísť do školy, isto mu učenie nevoní. Ale keď sa vrátim domov a chcem sa učiť, pripraviť sa do školy na ďalší deň, robiť si domáce úlohy, vtedy sa zákerne, potichu od chrbta priblíži druhá drakova hlava a nechce mi to dovoliť. Zapne mi telku, snaží sa ma presvedčiť, že film je skvelý a ja ho musím vidieť. Keď začne reklama, dbá, aby som sa nenudil, rýchlo mi podáva do ruky tablet a púšťa nahlas moju obľúbenú hudbu v rádiu. Keby všetko zlyhalo, má v zálohe počítačové hry a mobil. Kto by odolal? Už tie jeho vety poznám naspamäť:

„Pod', pozri aké dnes dávajú zaujímavé filmy. Daj si slúchadlá, budeme spolu počúvať hudbu. Úlohy si napíšeš neskôr. Máš na to veľa

času. Kamaráti určite teraz četujú, hrajú hry alebo sa len tak flákajú vonku a nerobia paniku z úloh.“

Táto hlava nado mnou vyhráva, kým mi nepríde na pomoc mama. Tá veru rýchlo skrotí druhú drakovu hlavu a ten sa zrazu vytratí, ani neviem kam. Možno sedí v kúte, sleduje okolie a čaká na svoju ďalšiu príležitosť. Moja mama je asi krotiteľka drakov. Vďaka tomu si môžem v pohode urobiť úlohy a pripraviť sa do školy.

Som šťastný, všetky povinnosti mám za sebou a začína mi moje milované voľno. Na futbal a karate sa drak neprišiel nikdy ani len pozrieť. Asi tuší, že ma to baví a že tam bude aj mama. Keď som v kine, čítam knihu, hrám sa alebo som vonku s kamarátmi, drak asi odpočíva, aby nabral nové sily.

Večer, keď nastane čas ísť spať, ľahnem si do postele s tým najlepším úmyslom oddýchnuť si. A tu ani neviem ako a odkiaľ sa zrazu objaví tretia drakova hlava. Nechce ma pustiť spať.

„Nechod spať! Ešte nie je ani deväť,“ pokúša sa presvedčiť ma.

„Chceš ísť spať skôr ako tvoji spolužiaci? Myslíš si, že niekto z nich už odľukuje do vankúša? Neblázni,“ argumentuje lepšie ako mama, „teraz, keď je najlepšia zábava, to chceš zabalit?!“

Tretia drakova hlava provokuje, provokuje a provokuje. Cítim, že je zle, snažím sa ju skrotiť, ale som unavený a boj prehrávam. Vtedy mi už nedokáže pomôcť ani mamka. Väčšinou si zavolá na pomoc ocka. Ten má ešte stále v pamäti svojho trojhlavého draka (meno som zdedil po ňom, možno aj draka). Oco ho dokáže rýchlo skrotiť tým najprísnejším pohľadom, aký si viete predstaviť a ja môžem konečne spať.

Zvláštne je, že tento trojhlavý drak ma nechodí navštevovať cez víkendy ani cez prázdniny. Vtedy mi niekedy aj chýba, ale ani sa len neukáže.

A viete čo? Ten môj prešibaný drak dospieva! Je rozumnejší, prefíkanejší, musím naňho skúšať nové finty, pokúša sa so mnou vybabrať. Vyvádza, a potom sa to snaží hodiť na mňa. Teraz sa začínam už aj trochu obávať, lebo cítim v kostiach, že mu rastie štvrtá hlava - puberta.

2. miesto Hilda Henriett Horváth

KAŽDÝ DEŇ BOJUJEM S TROJHLAVÝM DRAKOM

Bol raj jeden trojhlavý drak, ktorý ulúpil jednu krásnu princeznú a odniesol ju do tmavej jaskyne. Tam bol jeho úkryt. Mnohí rytieri ju chceli zachrániť, ale draka poraziť nevedeli. Kráľ, otec princeznej, bol veľmi smutný, že prišiel o dcéru a že ju nikto nevie vyslobodiť. Predsa sa však našiel smelý rytier, ktorý sa podujal, že to znova skúsi. Povedal kráľovi:

„Pán kráľ, dovoľte, aby som vyslobodil vašu dcéru!“

„Neviem, neviem, synak, či sa ti to podarí. Už toľkí rytieri sa o to pokúšali. Prestal som veriť, že by sa to mohlo podariť. Nerád by som bol, keby si prišiel o život. Cítiš sa na to?“

„Áno, pán kráľ, pôjdem bojovať s trojhlavým drakom,“ povedal rytier, vzal meč, vysadol na koňa a vydal sa na cestu k jaskyni. Chcel do nej vojsť, ale zháčil sa. Naraz počul veľký lomoz. Zastal. Hluk sa zväčšoval a začalo mu byť akosi veľmi teplo. Začal ustupovať. Pred jaskyňu vyšiel obrovský drak. Rytier si myslel, že to bude strašné, ale až toto nečakal. K drakovi sa nedalo priblížiť. Bol veľký, sálalo z neho páľivé teplo a každá hlava mala celé okolie jaskyne pod dohľadom.

„Nie, tak toto dnes nezvládnem a možno ani zajtra,“ pomyslel si rytier a ani sa len nepokúsil zaútočiť. Svoj meč nevytasil. V tichosti sa vydal na cestu domov. Prišla však noc a on sa utiahol do skalného útesu, aby sa vyspal. V sne sa mu prihovorila akási dievčina: „Mládenec, stojíš pred veľkou skúškou. Dnešný deň si zaváhal, ale ja na teba čakám. Čakám, že ma zachrániš. Iba ty to môžeš urobiť. Ver si, ty to dokážeš!“

Rytier sa zobudil. Rozmýšľal o dievčine, ktorá sa mu prihovorila. Bola krásna, mala zamatový hlas. Pohlo sa v ňom svedomie a zaumienil si, že v tento deň to skúsi. Zabije draka! Vydal sa teda na cestu späť. Prišiel pred jaskyňu.

„Dnu nejdem, počkám, kým drak vyjde,“ pomyslel si a pokojne si sadol ďalej od jaskyne, aby mal dobrý výhľad, ale on bol neviditeľný. Draka však nebolo. No, nezaspal tam? Áno, zaspal. Zobudil ho až poriadny hluk. Drak pred jaskyňou, všetky tri hlavy chrliá oheň a jedna z nich nahnevane kričí: „Kde si, človek? Cítim ťa. Čo chceš? Načo si prišiel? Nepokúšaj sa ma zabiť! Pred tebou tu už toľkí boli a zle-nedobre pochodili.“

Rytier kričí: „Prečo by som ťa zabíjal? Poviem ti rovno, prišiel som po princeznú. Načo ti je? Veď ženy sú na ťarchu!“

„Čo to hovoríš?“ drak zneistel. „Prečo sú na ťarchu?“

„Už ti hovorila, že potrebuje nové šaty, že si nemá čo obliecť, že topánky má obnosené, že by chcela ísť na poriadnu dovolenku?“

„Nie, stále len fňuká,“ hovorí smutno drak.

„No, buď rád, že fňuká a že nepýta! O chvíľu sa spamätá a začne ťa volať do obchodu. Vieš, ako dlho trvá takej princezničke nakupovanie? A nič jej nie je dobré, všetko chytí, popozera, vyskúša, všetko je jej veľké, nemá to práve takú farbu, ako by si želala... Veď to je na dlhé hodiny! A okrem toho si aj ohrozený. Ja ťa nechcem zabiť, veď ako sa nám dobre rozpráva, som tvoj priateľ. Prišiel som ťa vyslobodiť!“

„Ako to myslíš vyslobodiť?“

„No, predstav si, že v jaskyni na teba vrieska princezná a pred jaskyňou čakajú rytieri, aby ti odrezali hlavy. Asi to nebude ten najlepší pocit! Kam potom pôjdeš? Nič ti iné neostane len bojovať. Vždy nebudeš mať toľko síl ako teraz! Pozri, keď mi ju vydáš, odvediem ju k otcovi a nech fňuká jemu. Alebo nech od neho stále niečo pýta,“ rytier zaliečavo hovorí a vidí, ako z jaskyne vychádza smutná a uplakaná princezná. Hneď sa mu zapáčila, veď to je tá dievčina zo sna, a rozhodol sa bojovať s drakom ďalej.

Drakova jedna hlava ju zbadala, pozerá na ňu, pozerá. Druhá sa ozve: „Vieš čo, tak si ju ber! Zachráň ma teda, čo sa tu s ňou mám otravovať! Odkáž však kráľovi, nech mi všetci dajú pokoj, už mám toho všetkého dosť!“

„Dobre, nemusíš sa báť, budeš si tu pokojne žiť ďalej,“ sľubuje rytier. „Poď, princeznička, odvediem ťa k otcovi.“

Drak sa vtiahol do jaskyne, rytier posadil princeznú pred seba na koňa a pohli sa smerom na hrad.

Kráľ sa veľmi potešil, keď zbadal týchto dvoch mladých ľudí: „Som rád, že ste obaja tu! Rytier, ako sa ti odmením? Rukou princeznej a polovicou kráľovstva? Čo ty na to, dcéra moja, ty by si chcela svojho záchrancu za muža?“

Princezná s rytierom sa na seba pozreli, zaľúbene sa usmiali. V kráľovstve začali veľké prípravy na svadbu. A po nej si v kráľovstve spokojne nažívali. Oni na hrade, ľud pod ním a v jaskyni oslobodený drak. Len oni dvaja vedeli, že boj s drakom neprebehol, že ho vystrašili jemné ženské vlastnosti a strach z nákupov.

3. miesto Patrik Graban **BOJ S TROJHLAVÝM DRAKOM**

Dnes som ho znova stretol. Vysvetlím vám to.

Začalo sa to pred týždňom. Keďže je jún, tak som mal otvorené okno. Bol som sám doma. Sedel som na mojej modrej stoličke a zrazu vletel do nášho bytu slizký zelený drak. Mal tri hlavy a každá na mňa cerila ostré zuby. Predstavte si, že tá prišera mi vletela pod posteľ. Chvíľu som váhal, či je to, čo som videl, pravda alebo či mám ísť na psychiatriu. Bola to pravda.

Najskôr som zavolať môjmu kamarátovi, aby mi prišiel na pomoc. Nakoniec som v tom ostal sám. „Vfff!“ zreval na mňa drak. Schmatol som metlu a snažil som sa ho odplašiť. Dosť predvídateľné bolo, že to nefungovalo.

„Ahoj Adam, sme doma!“ pozdravila ma mama a oco. Vtom drak stíchol.

„Čo robíš s tou metlou?“ spýtala sa ma. Keby som jej povedal pravdu, tak by sa iba rozosmiala.

„Ale nič, len som rozsypal oriešky,“ odpovedal som.

Mama a oco išli do obývačky a ja som sa zatiaľ pozrel na toho trojhlavého draka pod posteľou a rozmýšľal som, ako sa ho zbavím. Môj plán bol taký: nalákam draka na slaninu a odlákam ho von z bytu cez

okno. Keď som išiel spať, drak ma rušil, lebo pod posteľou vrčal a vrtel sa tak, že sa mi rozvrzgala celá posteľ. Laktom som udrel do matraca takou silou, že to monštrum konečne zmlklo a mohol som pokojne spať.

„Dobré ráno, Adam!“ budil ma oco. Vôbec sa mi nechcelo, no musel som ísť do školy. Počas toho, ako som raňajkoval, sa mi drak vopchal do aktovky.

Do školy som išiel pešo a tá slizká príšera sa mi hrabala v taške, ani som o tom nevedel. Po príchode do školy som sa rozprával s mojimi spolužiakmi. Vtom sa ozvalo z mojej tašky silné vrčanie a trhanie.

„Adam, čo to je?“ opýtal sa ma môj spolužiak Filip.

„Neviem. Asi mi len zvoní mobil,“ odpovedal som. S napätím som sa išiel pozrieť, čo mám v taške. Už som tušil, že to je ten môj „obľúbený“ drak. Otvoril som tašku a v nej to vyzeralo ako v tanku. Drak sa na mňa škeril a vysmiate ako lečo mi roztrhal posledný zošit v normálnom stave.

Tak a dosť! Pomyslel som si. Zobral som celú moju aktovku na chlapčenské záchody a tam som drakovi bodol prepisovačkou do šupiny. Rýchlo sa mykol a stíchol. Nepovedal by som, že som neľútostný tyran, ale tentoraz ma naozaj nahneval. Celý deň som musel chodiť po škole s poslednými útržkami mojich zošitov. Bol to dosť neprijemný deň.

Keď som sa vrátil zo školy, drak vyletel z tašky von a znova zaliezol pod posteľ. Opäť som bol doma sám, lebo mama aj oco boli v práci. Hneď som zobral slaninu a skúšal odplašiť draka podľa môjho plánu. „Pod', dráčik, mám tu pre teba mäsko,“ lákal som draka, aby vyšiel von. Natiahol som ruku s kusom mäsa a vyhodil som slaninu von z okna. Drak sa ani nepohol.

Po chvíli som dostal ďalší nápad. V rozprávkach vždy porazí draka udatný rytier v naleštenej zbroji s dlhým silným mečom. Čo keby som sa zahral na rytiera ja a porazil draka ako v rozprávke? Je to geniálne! Zobral som hrniec, dal som si ho na hlavu a namiesto meča som mal príborový nôž.

Prvé dve minúty som ozaj myslel, že to bude dobrý nápad. Nebol. Keď som išiel pod posteľ a videl som tú obludu, ako sa otáča a krúti chvostom, zľakol som sa a udrel som si hlavu. Po hodine rozmýšľania a prikladania si ľadu na čelo som vymyslel nový spôsob,

ako sa ho zbaviť. Pustil som mu nahlas metalovú hudbu. Zobral som z môjho počítača reproduktor a pustil som mu pesničku z internetu tak nahlas, že prišli a klopali mi na dvere susedia.

„Je to zbytočná strata času,“ povedal som nahlas. Zrazu mi napadlo niečo šialené. Vyrobím trojmetrového šarkana s motívom dračice. Keď drak poletí za šarkanom, ja ho vypustím a vietor odnesie draka so šarkanom čo najďalej. Tak som sa dal do práce. Najprv som to otravné slizké monštrum pod posteľou zabarikádoval stoličkou a potom som si zobral lepiacu pásku, drevené paličky, zošívачku, kus starej handry a štetec s farbami. Kým som dával dokopy tie veci, drak mi okusoval stoličku. „Fuj!“ zakričal som ako na psa, ale tá prerastená jašterica ma nechcela počúvať. Ignoroval som ho.

Po pol hodine trápenia s páskou, paličkami, farbami a handrou som moju provizórnu dračicu konečne postavil. Vzal som si špagát a priviazal som si šarkana.

„Myslím, že sa vidíme naposledy,“ povzdychol som si so strachom, že to zakríknem. Prišiel čas to vyskúšať. Rýchlo som odsunul stoličku a čakal som, čo sa bude diať. Stalo sa to, čo som absolútne nečakal. Drak sa zahľadel do falošnej dračice a mierne sa uškrnul.

„Čože?!“ prekvapene som sa díval. Ideme na to. Pomyslel som si. Otvoril som okno a nechal som dračicu viať vo vetre. Drak vyletel von. Ešte chvíľu som dračicu držal a potom som šarkana pustil. Drak sa tešil, oblietal a krúžil okolo makety a pre mňa to bol nezabudnuteľný moment. Zavrel som okno a radoval som sa z konca toho trápenia.

Kto vie, kde skončil drak. Dnes už sa to nedozviem, ale som rád, že je koniec. Ani som si neuvedomil, že drak priletel, lebo bol sám. Dnes vám môžem odporučiť, aby ste si zatvárali okná. A keby sa zrazu nejaký drak rozhodol vletieť do vášho bytu, už viete, čo máte robiť. Možno aj ten váš trojhľavý drak potrebuje mať len niekoho rád.

KAŽDÝ DEŇ BOJUJEM S TROJHLAVÝM DRAKOM

Ahoj! Volám sa Barbora a bývam v Košiciach v našom 3-izbovom byte. Keby ste sa ma opýtali, kto v našom byte býva, moja odpoveď by bola: rodičia, 3-hlavý drak a samozrejme ja. Určite by nasledovala ďalšia otázka, kto je 3-hlavý drak. Je to môj mladší brat. Nevieť presne ako a kedy sa to stalo, ale asi to bolo takto:

Mala som možno 8 rokov, keď do školy prišla nová pani učiteľka. Mala nás učiť anglický jazyk, ale najprv chcela zistiť, čo vieme. Mali sme jej opísať svoju rodinu. Postupne prišiel rad aj mňa. „Barborka skús to ty.“ začala pani učiteľka. „So my brother's favourite toy is his tail.“ začala som a v triede vypukol smiech. Nevedela som prečo, tak som pokračovala ďalej. „My brother is quite green.“ smiech neustával. „His name is dragon, hmm Dávid. He has got three heads...“ hovorila som, keď zrazu zazvonilo. Všetci, teda až na pani učiteľku, ktorá už stihla odísť z triedy sa od smiechu váľali po zemi. Neverili by ste, čo som to natárala. Ani ja sama som to zo začiatku nevedela, ale kamoši mi to cez prestávku preložili: „Takže, najprv si povedala, že najobľúbenejšia hračka tvojho brata je jeho chvost.“ začali. „To, že som povedala?“ nechcela som veriť vlastným ušiam. Namiesto toho, aby som povedala, že jeho najobľúbenejšia hračka je jeho vláčik som zo seba dostala toto. No, čo už? „Ďalej si povedala, že tvoj brat je...zelený...“ tentoraz som už pochopila, prečo sa všetci tak smiali a úsmev na tvári sa zjavil aj mne. „A do tretice si povedala, že sa volá drak a má tri hlavy.“ viac mi už ani nebolo treba a smiala som sa aj ja. Namiesto toho, že môj brat sa volá Dávid som povedala, že sa volá drak. A naše priezvisko: Trihlavovci som skomolila a povedala, že môj brat má tri hlavy. Teraz, keď som to všetko pochopila, som chytila záchvat smiechu tiež.

Keďže som bola iba v 2. ročníku na základnej škole, ešte som nevedela veľmi dobre po anglicky a to má snáď ospravedlňuje. No musím sa pochváliť teraz mi ide angličtina oveľa, oveľa, oveľa lepšie.

Sonička, moja naj kamoška, mi vtedy povedala : „Keby som tvojho brata nevidela naživo, pomyslela by som si, že je trojhlavý drak.“ Od vtedy si z toho v škole občas vystrelíme, ale bratovi ani muk.

V škole je ako anjeli, hviezda celej triedy, naj kamoš všetkých, no len čo prekročí prah nášho bytu premení sa na nepoznanie. Prežívam to už 8 rokov. Až na pár dní, keď bol v pôrodnici alebo ja v škole v prírode, s ním zažívam každodenné peklo!

Len nechcete vedieť, čo ten trojhlavý drak robí doma!!! Už keď bol malé bábätko, mohol mať tak 3 mesiace a ja som sa s ním hrala, tak ma pohrýzol do prsta. „Auuuuuu!“ zvolala som vtedy. Veľmi to bolelo. A tak sa jeho vylomeniny začali. Teraz to bolí omnoho viac. Viete, už je väčší, silnejší a chodí na karate.

Má to však aj svoju výhodu. Teda myslím mať trojhlavého draka doma. Deti sa ho boja a je to taký môj malý osobný strážca.

A predsa len musím sa vám ešte s niečím priznať. Aj keď sa niekedy škriepime a hádame, mám ho veľmi rada a nikdy by som ho nevymenila za nič na svete a dúfam, že on si myslí to isté.

Čestné uznanie Dorota Filková
TETAMO

Moje meno je Dorota. Mám dvanásť rokov. Doma nás je päť: rodičia - dvakrát, brat, ja a náš domáci maznáčik trojhlavý drak Tetamo. Zdá sa vám to meno zvláštne? Je to jednoduché:

telka, tablet, mobil - Tetamo

Tetamo k svojmu životu potrebuje len WIFI, nabíjačku a elektrinu. Ale má aj dve chyby - občas si totiž dopraje aj pár dát navyše, čo je ešte nič v porovnaní s tým, že je to známy požierač času.

Napríklad, pred dvoma rokmi som urobila rekord. S Tetamom som strávila skoro 6 hodín! Odvtedy som sa snažila znížiť to aspoň o 50%. Ale

bacha! Je to veľký nezbedník. Z ničoho nič sa objaví vo dverách so širokým úsmevom na všetkých troch tvárach. A tvári sa, akoby sa nič nestalo.

Tetamo má aj veľký repertoár. Môžem si na ňom pozerat' filmy, počúvať hudbu, písať si s kamarátkami a ešte mnoho ďalších vecí. Najlepšie je na Tetamovi to, že môžem používať všetky jeho tri hlavy naraz.

Ale občas sa stáva, že rodičia Tetama zaheslujú. To potom bez neho musím vydržať aj týždeň.

Toto všetko bolo ešte predtým, než sa Tetamo zmenil. Začal sa zväčšovať. Stále zaberá viac a viac miesta. Už som ani nechodila von s kamarátkami, stále som bola s ním. Vždy po škole som utekala rýchlosťou blesku a megabajtov za ním.

Rodičom sa to prestalo páčiť a tak Tetama poslali na našu chatu do Kuzmíc. Odvtedy, stále keď tam prídem, pozerám Te, hrám sa na Ta a píšem si na Mo. Pozor! Nie je to až také jednoduché! Tetamo až vtedy, keď pomôžem mamke uvariť sobotňajší obed, umyjem okná na chalupe a polejem s ockom večer záhradku. A po všetkom som taká ospalá, že zaspávam s knihou v rukách. Zdá sa, že na Tetama už nemám čas a pomaly naňho zabúdam...

Čestné uznanie

Sebastián Ujhelský

KAŽDÝ DEŇ BOJUJEM S TROJHLAVÝM DRAKOM

Mám také zvláštne sny, každú noc sa mi sníva o trojhlavom drakovi, s ktorým bojujem a ráno sa budím unavený a dobitý.

Každú noc sa dostávam do sveta, v ktorom vládne táto obluda. Lahnem si do svojej magickej postele a začnem počítať ovečky. Keď už ich mám aspoň stopäťdesiat, začína sa môj nočný boj. Drak zakaždým priletí zo svojej fialovej temnej jaskyne a vychrlí oheň zo všetkých troch papúl. Ja sa stále zľaknem a chcem kričať, ale moje hrdlo je zovreté a

nevydá ani hlások. Draka som nazval Kylar. Je fialovej farby, na nohách ma dlhé pazúry, ktorými sa dokáže udržať aj na rovnej stene. Obrovskými krídlami máva okolo mňa a tri strašidelné hlavy chrlia fialovo-zelený oheň. Chvost má dlhý a ostnatý, keď sa ním zaháňa, tak po ňom ostáva iba spúšť. Bojujem s ním každú noc o moju magickú posteľ, ktorá sa mu veľmi páči a asi si chce na nej pospať. Vždy, keď sa ku mne priblíži, vytiahnem spod vankúša svetielkujúci meč a čokoládový štít a snažím sa mu zoť ať tie jeho veľké zúrivé hlavy. Aj keď sa mi podarí niektorú z tých hláv zoť ať, vždy dorastie nová a takto bojujeme každú noc o svoje miesto v posteli. Náš súboj končí vo chvíli, keď zacítim vôňu granka. Drak odletí preč a ja sa zobúdzam vo svojej posteli.

Večer čo večer rátam ovečky a čakám, či budem opäť v tej mojej čarovnej krajine bojovať s drakom alebo sa už konečne vyspím doružova!

Čestné uznanie **Dajana - Jana Brnová**

KAŽDÝ DEŇ BOJUJEM S TROJHLAVÝM DRAKOM

Nežijem za siedmymi horami. Ani za siedmymi dolami. Nie som ani princ. Nejazdím na bielom koni, nenesím ani ligotavé obrnenie a predsa bojujem s trojhlavým drakom.

Môj trojhlavý drak nezajal princeznú, ani nešľahá plameň, ale predsa je mojím najväčším nepriateľom. Vlastne ani neviem, kedy narástol taký strašný a veľký. Už som mu stokrát sťala všetky tri hlavy, ale tie mu znova a znova každý deň vyrastú. Presnejšie každý večer, lebo môj trojhlavý drak je môj strach z tmy. Je veľmi prefíkaný. Vždy na mňa zaútočí, keď som sama na ulici. Nikdy na mňa nezaútočí, keď som za pevnými hradbami mojej izby. Poslednýkrát, keď na mňa zaútočil, nevedela som či prežijem. Zaútočil na mňa ihneď po východe zo školskej telocvične. Prvú hlavu som mu sťala, keď som si na uši položila slúchadlá a počúvala hlasnú hudbu. Nedal sa. Druhýkrát zaútočil na mňa, keď zhaslo pouličné svetlo. Srdce mi prudko bilo. Zachránil ma protiidúci človek na bicykli. Smelo som mu sťala aj druhú hlavu. Ale drak sa však

nevzdával. Ponáhľala som sa späť do svojho bezpečia. Zrýchlila som krok. Zrýchlil aj on. Dokonca som utekala. Utekal aj on. Dobehol ma. Cítila som jeho strašný dych na mojom krku. Poslednými silami som mu sľala aj tretiu hlavu, keď som chytila kľučku na mojich vchodových dverách. Zmizol ako gáfor. Prežila som. Prišla som do môjho bezpečného kaštieľa, čiže mojej izby a pustila som si film. Musela som nejako na ten deň zabudnúť.

Každý človek má svojho trojhlavého draka. Nieкто ich má aj viacej a neustále musí s nimi bojovať, ale verím, že ako v rozprávkach vždy dobro zvíťazí nad zlom. A ja?! Som presvedčená, že ten môj trojhlavý drak, ktorého som nazvala Mrakostrašiakom jedného dňa bude spomienkou, na ktorú si budem môcť so smiechom spomínať.

Čestné uznanie

Leandra Jeszeová

KAŽDÝ DEŇ BOJUJEM S TROJHLAVÝM DRAKOM

Denná dilema

Už to takto ďalej naozaj nejde! Každý deň sa žiak musí zúčastniť ťažkého rozhodovania. Učenie a dôsledná príprava do školy, spoločenský život a vlastné záujmy a ešte dostatok spánku. Je to akoby ste doma mali draka, ktorý má tri hlavy a na každom krku obojok. Lenže vy máte len dve ruky a dve vôdzky, preto dokážete držať pod kontrolou len dve hlavy. Zo začiatku sa snažíte zvládať všetky tri hlavy, až kým sa z toho nezrútite a ostanete sami s veľkým množstvom času, ktorý strávite pozeraním „telenovelistických“ seriálov, ktoré vám i tak nič nedajú.

Takýmito hrôzami sa my žiaci musíme denne prehrýzť. Nie je to len tá škola, ktorá nám sama o sebe dosť znepríjemňuje život, sú to aj tí učitelia, ktorí po nás stále niečo chcú. A to najhoršie len príde. Učiť sa aj doma. Je úplne jedno, aký náročný bol váš čas strávený v škole, lebo keď prídete domov, vaše utrpenie ešte nekončí. Zase sa musíte učiť, písať, čítať... A keby len to, ale musíte pri tom aj vnímať a sústrediť sa, aby ste to urobili správne.

Keď už si prejdete tým všetkým, konečne príde ten zaslúžený sladký pocit, že ste to zvládli. Chcete byť sami, mať chvíľku len a len pre seba. Vezmete do ruky váš tablet a v hlave vám víria myšlienky, či si prezriete skôr nové príspevky na Facebooku, Instragrame, Snapchate, Twitteri, Asku, nové videá na Youtube alebo Musical.ly, či dokonca inzeráty na Letgo. Už ťukáte do Googlu tie písmenká, keď vtom vám do izby vtrhnú vaši trápni rodičia a chcú vás vyťahnúť do prírody.

Predýchavate to a gúľate očami počas chôdze na tej „zábavnej“ túre okolo nejakého jazera, pričom do vás stále hučia vaši vždy dokonali príbuzní, že ste si nezobrali bundu, ale mobil áno. Takéto a podobné vety už automaticky ignorujete. Na čo si ale neviete zvyknúť, sú tie ich prapodivné názvy nových technológií a stránok. „Ipon, Joutube, Gi-Pi-Si, Plajsštation, Smradpone, Fajsbuk...“ Nevidia, ako vám to reže uši?! Jasné, že si neodpustíte nejaké divné zaksichtenie, ale je to asi také príjemné, ako by vám ihlou prešli po srdci! Späť k prechádzke. Keby ste aj dávali pozor, vedeli by ste, ako sa volá to jazero, ale dnes ste si s tou pozornosťou vytrpeli až až. Úprimne závidíte všetkým, ktorých rodičia momentálne pracujú a oni majú doma toľko času pre seba... Sladký svätý pokoj a Pán Notebook so slečnou Wi-Fi. No neopísateľné!

Keď prídete večer domov unavení ako trojnohý kôň s oceľovým sedlom, zrazu vás už žiadne správy na Facebooku, Instragrame, Snapchate atď. nezaujímajú. Zmorení sa hodíte na posteľ a zatvoríte oči. Už chcete isto len ten svätý pokoj, keď v tom vám zavolá dobrý kamarát, či mu neprídete pomôcť s úlohami. Ide vás šľahnúť, že si to zase nechal na poslednú chvíľu, ale keďže ste sľúbili sebe i Bohu, že sa stanete lepším človekom (asi pred dvomi týždňami, keď vás niečo pichlo v boku a vy ste sa báli, že umriete), tak ho neodmietnete. Večer sa vrátite okolo desiatej a máte už polovičku mozgu, niektoré orgány a väčšinu zmyslov vypnutých.

Nejako takto vyzerá deň, kedy sa snažíme stihnúť fakt všetko. Ale nedá sa pripnúť dve vôdzky na tri hlavy a čím viac nad tým špekulujete, tým skôr sa vám všetky hlavy z obojkov vyvlečú, drak vám utečie a keď ho späť nechytíte, unikne vám spod kontroly a zničí vám život. Prístup „vždy všetko zvládnem“ nevydrží nikomu dlho, a tak sa občas stáva, že sa nestíhame naučiť alebo nemáme domácu. Inokedy musíme odmietnuť

kamaráta alebo rodičov, ale väčšinou je to tá prvá možnosť, lebo z rodičovských pazúrov sa vážne len tak ľahko nedá dostať. A keď sa rozhodneme obetovať ten sladký spánok a učiť sa v noci, len niekedy si niečo zapamätáme, pretože stres to z nás pred písomkou i tak vyfúka. Už to nie je také jednoduché, ako keď sme mali päť rokov. Na druhej strane - čím sme starší, tým viac si vieme život užiť a byť zaň vďační.

Nech už je náš výber dennej práce a rozhodnutí akýkoľvek, hlavné je, aby sme sa vedeli i v takom náročnom dni zastaviť a uvedomiť si, že sme zdraví, šťastní, máme okolo seba ľudí, na ktorých nám záleží, že sa neoplatí stresovať a že všetko, čo je dôležité, nejako stihneme.

Téma *Ale on je iný! / Ale ona je iná!*

1. miesto **Olívia Jánošíková**

ALE ONA JE INÁ!

Väčšina dievčat v našom malom meste vyzerá celkom rovnako. Majú rovnaké účesy, nosia rovnaké oblečenie, počúvajú rovnakú hudbu, pozerajú rovnaké filmy, rovnako sa správajú, dokonca aj rozprávajú všetky úplne rovnako. Áno priznávam, aj ja medzi ne patrí. Ani neviem prečo. Istotne to nie je preto, že ma to baví, skôr to bude tým, že sa bojím, aby si o mne nemysleli, že som divná.

Jedného dňa v školskej jedálni, ktorá je liahňou informácií a klebiet na našej škole, som započula reči o tom, že v pondelok k nám zavíta nová žiačka. Vraj pochádza až z Maroka! Nikto síce nevedel koľko má rokov a do ktorého ročníka nastúpi, ale ja som pevne verila, že príde práve do našej triedy. Nová krv by sa nám veru zišla. Už to začína byť riadna otrava. Každý deň tie isté tváre, tie isté povinnosti, tie isté jedlá, rovnaké klebety a večne sa opakujúce hádky.

Po príchode domov som začala zháňať všetky dostupné informácie o Maroku. Zaujímalo ma, akou rečou rozprávajú, akú hudbu počúvajú, ako sa zvyknú baviť, naučila som sa mená všetkých marockých celebrit, aby sme sa mali o čom rozprávať a dokonca som sa, aspoň teoreticky,

naučila pripraviť ich národné jedlo „tajiné“, ktoré nápadne pripomína naše francúzske zemiaky, akurát že do neho pridávajú aj sušené slivky. Čo Vám budem hovoriť, strávila som celý víkend štúdiom marockých zvykov, etikety, histórie a geografie. Keď sa stretneme, budem dokonale pripravená.

Konečne bol pondelok. Ráno som venovala úprave svojho zovňajšku neobvyklú pozornosť. Na krk som si zavesila svoj „šťastný medailón“, po dlhom zvažovaní som si obliekla biele tričko s obrázkom slona a čierne rifle s nápisom „good luck“. Svoje dlhé kučeravé ryšavé vlasy, na ktoré som mimochodom veľmi hrdá, som si nechala rozpustené a modré oči som zvýraznila špirálou. Cítila som sa pripravená na príchod nového neznámeho dievčaťa z ďalekej krajiny. A keďže som mala na krku svoj medailón a slony vraj tiež prinášajú šťastie, bola som si skoro istá, že naše stretnutie dopadne výborne.

Na vrátnici som zbadala stáť smutné a mlčanlivé dievčatko s nádhernými očami a čiernymi vlasmi. V tú chvíľu som okamžite vedela, že ju budem mať rada. Keďže som strávila celý víkend štúdiom o Maroku, vedela som, že v Maroku rozprávajú po francúzsky a moja francúzština bola zhodou okolností celkom slušná. Prihovorila som sa jej. No neodpovedala mi, iba uprene pozerala do zeme. Zľakla som sa, že je nemá. Potom mi ale napadlo, že možno nechce svojim jazykom hovoriť preto, že je iný, ako ten náš. Skúsila som to po slovensky. Na moje veľké prekvapenie mi lámanou slovenčinou povedala, že je tu nová a potrebovala by sa dostať do riaditeľne. Ponúkla som sa, že ju tam zavediem. Pán riaditeľ sa potešil, keď nás spolu uvidel a poprosil ma, aby som jej aspoň v prvých dňoch robila spoločnosť a pomohla jej zvyknúť si. Zároveň mi prezradil, že sa volá Farida, má 14 rokov a jej mamka pochádza z nášho mestečka, preto Farida rozpráva aj po slovensky. Faridu som nechala v riaditeľni a utekala som na vyučovanie.

Do triedy som samozrejme dorazila neskoro. Bohužiaľ, prvú hodinu som mala s učiteľkou, ktorá za neskorý príchod stavia deti pred tabuľu a za trest musia recitovať básň niektorého zo slovenských dejateľov.

V momente, keď som s veľkou nechutťou recitovala tretiu strofu Chalupkovho „Mor ho“, vošiel do triedy pán riaditeľ a za ním ticho pricupitala Farida. Pán riaditeľ ju predstavil a povedal, nech si sadne do prvej lavice. Áno, práve do tej, v ktorej som mala miesto aj ja. Juchúúú, tento deň ani nemohol začať lepšie!

Zvyšok dňa však už taký úžasný nebol. Niektoré deti na Faridu hľadeli s očividnou nedôverou, iné si dokonca za jej chrbtom stále niečo šepkali a nahlas sa smiali. V duchu som zúrila. Čo si neuvedomujú, že sa bude cítiť ako opica v ZOO? A majú vôbec v Maroku ZOO? Budem sa jej na to musieť neskôr opýtať.

Po škole mi Nora, vyhlásená triedna fífla, povedala: „Nezdá sa ti, že tá Farida je akási divná? Asi bude blbá, veď vôbec nerozpráva. A všimla si si to jej smiešne oblečenie? Vôbec nechápem, prečo ju zaradili práve do našej triedy, veď v susednej triede je málo dievčat, mohla zvýšiť ich počty.“ Bola som príliš prekvapená, na to, aby som odpovedala. Ale čo iné sa dalo od Nory čakať! Pokrčila som plecami, čo sa dalo vyložiť všelijako a odišla som preč.

Neskôr to bolo ešte horšie. Nora a jej „podržtaška“ Rebeka začali do Faridy dobiedzať. Najprv len tak nenápadne, no postupom času sa to zhoršovalo. Vysmievali sa z jej oblečenia, účesu, prízvuku, dokonca ju po skončení vyučovania zamkli v šatni. Farida to všetko znášala úžasne. Neplakala, nesťažovala sa a stále bola milá, hoci ja som mala sto chutí im jednu vypáliť, alebo im aspoň vynadať, ale nikdy som na to nenašla odvahu. A Farida si to ani neželala. Musím povedať, že som ju obdivovala. Je odvážne a múdre dievča. Ja by som to nezvládla. Možno je to tým, že vyrastala v inej krajine a kultúre, ktorá ju naučila pokore, kto ho vie? Isté je, že bolo obdivuhodné, s akým stoickým pokojom znášala každodenné posmešky a príkoria. Ostatné deti jej síce priamo neubližovali, ani sa jej však nikdy nezastali a nijako jej nepomohli. Vráťane mňa.

Keďže som sa v škole správala ako posledný zbabelec, aspoň po skončení vyučovania som sa snažila o to, aby mala príjemnejší deň. Aj ja som sa

potom cítila trochu lepšie a nebolo mi zo seba samej zle. Skoro každé popoludnie sme trávili spolu. Či už u nich na záhrade alebo u nás doma. Ja som jej pomáhala s úlohami, ona ma učila nové francúzske a arabské slová. Veľmi ma bavil zvláštny spôsob, akým sa po arabsky píše a tiež zvuk ich pre mňa doposiaľ neznámeho jazyka a hudby. A úplne najúžasnejšie zo všetkého bolo ochutnávanie ich typických jedál a zákuskov. A práve vtedy som dostala skvelý nápad.

Rozhodla som sa, že v škole spravíme „Deň Marockého kráľovstva“. Dohodla som sa s našou triednou učiteľkou, ktorá to mimochodom považovala za skvelý nápad a začali sme s prípravami. Celý víkend som strávila u Faridy. Napiekli sme množstvo rôznych arabských koláčikov a pripravili jedlo. Farida mi požičala svoje oblečenie. Na počítači sme spoločne urobili prezentáciu o Maroku, ich kultúre a zvykoch a doplnili sme ju Faridinými krásnymi obrázkami. Naozaj vie krásne kresliť. Za víkend sme to stihli len tak tak.

Do školy sme prišli v typickom oblečení mladých Maročaniek, teda v „dželabe“, ktorá pripomína dlhú rovno strihanú tuniku s malou kapucňou. Spolužiakov sme privítali piesňou a ponúkli ich chutnými marockými špecialitami. Pri prezentácii sme sa zamerali najmä na porovnanie kultúrnych rozdielov a zvyklostí našich krajín a snažili sme sa spolužiakov presvedčiť, že existujúce odlišnosti nás nerozdeľujú, práve naopak, prinášajú do našich životov niečo nové, zaujímavé, čo náš život obohatí a dodá mu nový rozmer.

„Deň Marockého kráľovstva“ sa, na našu veľkú radosť, stretol s veľkým úspechom. Spolužiaci s úžasom sledovali obrázky krásnej krajiny, z ktorej Farida pochádza, naučili sa jednoduchú ale chytľavú arabskú pieseň o priateľstve a najviac zo všetkého im chutili koláče, ktoré sme s Faridou cez víkend napiekli. Pochopili, že prekonávanie odlišností môže byť ľahké a krásne, ak pripustíme, že byť iný, neznamená byť divný a zlý.

Už prešiel rok, odkedy nastúpila Farida do našej triedy a z nás všetkých sa stali výborní kamaráti. Chvíľu síce trvalo, kým sme si zvykli na to, že

byť odlišným, nie je niečo, čo by nás ohrozovalo alebo obmedzovalo. Veď svet by bol veľmi nudným miestom, ak by na ňom žili úplne rovnakí ľudia.

Preto, ak máte vo svojom okolí niekoho, kto je iný ako ostatní, riad'te sa mojou radou. Pomôžte mu a dostaňte jeho odlišnosť do popredia tým, že na ňu upozorníte v dobrom svetle. Aj vy sami sa potom možno budete cítiť lepšie a Váš život sa razom stane o niečo zaujímavejším a pestrejším.

Myslím si, že najväčším problémom dnešného sveta je ľudská ľahostajnosť. To, že sa nezastaneme niekoho zo strachu, že by sme tým mohli poškodiť sebe. Že necháme tých niekoľko jednotlivcov, aby ubližovali niekomu, kto si to nezaslúži len preto, lebo je iný.

My sme si s tým však poradili. A môžem Vám povedať, že je to úžasné. Aj vďaka Faride a všetkému, čím sme si prešli, je z nás kolektív, o akom som vždy snívala. Uvedomili sme si, že práve naše odlišnosti nás robia jedinečnými a že aj vďaka nim sme tým kým sme.

A mimochodom, vedeli ste, že Farida znamená „jedinečná“ a „neporovnateľná“? A presne taká moja Farida je.

3. miesto Michal Lukáč

ALE ON JE INÝ!

Dezider pozeral smutne na oblohu. Veľmi smutne. Smútkom nespravodlivo odsúdených za to, čo neurobili. Smútkom odvrhnutých, smútkom za posmech. Smútkom očiernených v médiách, smútkom ľudí, ktorým úrady napľuli do tváre a vyhodili na ulicu. Smútkom ľudí bez domova. Dezider je dvanásťročný Róm.

Chlapec, ako ja, ako ty. Nad posteľou mu visí plagát Neymara. Chce byť, ako on. Dokonca mal aj loptu. Dokým mu ju neprepichli sfetovaní frajeri na sídlisku. Nemá prístup k čistej vode, čerstvému

pečivu ani čistému oblečeniu. O internete ani nehovorím. Všetko vďaka zvláštnej mentalite slovenských úradov, ktoré namiesto toho, aby situáciu týmto ťažko skúšaným ľuďom uľahčili, vykopnú ich na ulicu. Čo sa deje potom? Bez domova ostane celá rodina. Bábätko plače, nevie, kde je, nemá čistú plienku a je mu veľká zima. Rodičia sú bezradní. Tínedžeri nemajú iné východisko, ako začať fetovať a poškodzovať si telo rakovinotvornými látkami. Celá rodina sa potom presťahuje do nelegálnych osád, kde sú podmienky na život také, že by ste tam neposlali ani vlastného škrečka, nie to ešte dieťa. Ľudia na Dezidera potom v MHD zazerajú, raz ho dokonca revízor vykázal, aj keď mal platný lístok. Napriek ťažkej situácii jeho rodičia robia všetko preto, aby mal aspoň trochu šťastné detstvo. Odtŕhali si od úst, keď šetrili na jeho školu. Dokonca mu aj celkom serióznu tašku kúpili. Píše sa 3. september a on sedí smutne a pozerá na oblohu. Vie totiž, čo ho v škole zrejme čaká.

Je už 4. september, ráno. Dezider konzumuje suchý rožok. Jediné, čo môže. Matka sa naňho pozrie a po dlhej dobe na jej tvári vidí úsmev. Nie afektovaný, ako úsmevy hollywoodskych celebrit, na ktoré sú zvyknutí dnešní Slováci v strednej vrstve. Ale prirodzený, neprehnaný úsmev. Maličký záblesk radosti v tejto temnej dobe. Dezider nastupuje do piateho ročníka. Na prvom stupni mal veľmi rád jednu učiteľku. Volala sa pani Konvalinková a obliekala sa do oblečenia pastelových farieb. Mala preňho pochopenie. Rozumela deťom v jeho situácii. Jej matka bola alkoholička, veľmi dobre vedela, čo je chudoba. Napriek tomu vyštudovala pedagogiku a teraz učí malé deti. Dezider už ale nie je malé dieťa. Veď je už dvanásťročný! Teraz má každý predmet s iným učiteľom a aj spolužiaci sa mu menili. Na prvom stupni ho mali skoro všetci radi, zaujímala ich jeho skromnosť a pokora. Z nelegálnej osady sa ale presťahovali do krízového centra a musel zmeniť aj školu. Dezider sa ako švihnutím čarovného prútika stal totálnym outsiderom, všetci sa mu smejú. Ale späť k príbehu. Dezider už prešiel hodný kus cesty a už je pred bránou školy. Prechádza k skrinke a dúfa, že si ho nik nevšimne, kým nezasadne do lavice, v ktorej sedí úplne sám. Je to najhoršia lavica v triede. Spolužiaci si zhrabli tie dobré a jemu ostala lavica, z ktorej niečo hrozne páchne a odlepuje sa z nej lišta. Ale nech. Z tašky vyberá dokonale čisté a rovné učebnice. Okolnosti ho naučili vážiť si veci. Pozrie na lavicu

Samuela, najväčšieho frajera z triedy. Jeho učebnice vyzerajú, akoby ich prešla kosačka skombinovaná s kombajnom. Samo si z toho nič nerobí. Veď rodičia zaplatia nové. Hlavne, že má štýlové topánky, úžasnú bundu značky Tatridas a vždy dokonalý účes. Samo sa na Dezidera pozrie a on hneď odvráti hlavu. Samo si to ale všimne a začne vykrikovať: "Závidíš, čo? Povedz doma, nech ti také topánky kúpia. Počkať, veď ty vlastne nemáš domov!" Celá trieda sa rozrehlá ako banda psychicky postihnutých koňov. Všetci sa boja, že keby sa nesmiali, Samo ich zhodí pred všetkými tiež. Dezider sa tvári, že nepočuje, ako mu Samo nadáva do "tmavých tvári". Dobré vie, že kto nadáva ostatným, je len zakomplexovaný čudák, ktorý ma kopu vlastných problémov a frustráciu si vybija na ostatných. Dezider už dokonca prestal počítať, koľkokrát sa mu Samo smial. Je to nepochopiteľné. "Tak žiaci, vyťahujeme si učebnice," hovorí typickú vetu pani učiteľka. Samo sa na Dezidera ešte raz pozrie a uškrnie sa úškrnom vífaza.

Dezider ide domov. Autobusom. Neznáša to. Zasa zhnusené pohľady a keď zbadá voľné miesto, človek, vedľa ktorého to miesto je, naň položí batožinu. Konečne dorazil domov, do krízového centra. Prvé, čo urobí je to, že poumýva riad. Chudoba vás totiž nemôže okradnúť o česť a slušnosť. Sadá si za stôl a učí sa na dejepis. Miluje dejepis. Keď vyrastie, chce byť historikom. Hoci vie, že šance sú mizivé, nevzdáva sa a stále sa učí. Práve sa učia o dobe kamennej. Dostal sa niekde k človeku vzpriamenému, keď domov prišla matka. Hodil sa jej okolo krku a povedal jej o trápení v škole. Povedal jej to už minule, ale riaditeľ jeho školy povedal matke, že robí z komára somára. Žije v utopickej bubline, v predstave, že na jeho škole sú fantastické vzťahy a každý má rád každého.

Matka sa zatvárala veľmi ustarane, no napriek mnoho povinnostiam sa rozhodla ísť porozprávať sa s pánom riaditeľom školy. Keď prišli pred školskú bránu, Dezider zaváhal. Mal už prirodzený strach z tohto miesta. Podvedome pozrel na matku a chytil ju za ruku. Ona sa nervózne usmiala a zatlačila do dverí. Pánty zavrzgali. Zvuk pritiahol pozornosť pani vrátničky, ktorá o takomto čase už žiadne návštevy nečakala. Dezider s matkou si to namierili rovno k nej a matka sa spýtala, či nemôže hovoriť s riaditeľom. "Pravdaže," znela odpoveď.

Priamo pri vrátnici bol vestibul, v ktorom viseli obrázky menších detí. Keď prešli tri schodiská, konečne sa dostali do riaditeľne. "Á, to ste vy!" privítal ich riaditeľ. Ponúkol im kreslá na sedenie. "Prečo ste zasa prišli?" opýtal sa dosť necitlivo. "Môjmu synovi sa spolužiaci smejú." Riaditeľ na ňu pozrel a spustil: "Deti sa často z niekoho smejú. Snáď to pre vás nie novinka." Matka potichu namietla: "Ale..." Riaditeľ ju prerušil: "Keby sme riešili každý jeden prípad typu na mojom dieťati sa niekto trochu zasmial, tak sme tu stále. Nechápete?" Dezider svoju matku nikdy zastrašenejšiu nevidel. Pod stolom ju chytil za ruku. A vtom sa v nej čosi zmenilo. "Viete, to nie je len také obyčajné posmievanie." "A aké?" spozornel riaditeľ. "Môjmu synovi sa žiaci posmieávajú z rasových dôvodov. Moderná spoločnosť takéto správanie netoleruje. Pozrite sa na výsledky volieb. Takto to začína," ukázala na Dezidera "a takto to končí." ukázala na výsledky volieb vytlačené na papieri. Riaditeľ vyzeral tak, akoby sa v ňom po tejto poznámke úplne zmenil pohľad na vec. "Dobre, pokúsím sa niečo urobiť," prisľúbil. Dezider už potom prestal vnímať súvislé vety, už nemal dostatok energie na vynaloženie pozornosti. Jeho matka sa ale s riaditeľom rozprávala o výsledku volieb, o tom, ako treba prejavy rasizmu likvidovať už v rannom štádiu. Potom si podali ruky a odišli do krízového centra. Keď sa za nimi zatvorili dvere, riaditeľ si zamyslene oprel hlavu o ruku a premýšľal - akí inteligentní Rómovia sú medzi nami a my o nich nevieme, lebo sa im cielene vyhýbame.

Na druhý deň prišiel Dezider do triedy. Deň bol úplne obyčajný. Na konci vyučovania sa všetci spolužiaci s hurónskym revom vydali na obed. On jediný ostal v triede a pozbieral papiere, ktoré jeho spolužiaci zanechali na zemi. Pristúpila k nemu učiteľka. "Dezider, to bolo veľmi milé," povedala.

O pár dní neskôr sa odohrala ďalšia dôležitá vec. Prvou hodinou bola biológia. Keď do triedy vošla učiteľka, prvé čo povedala, bolo: "Žiaci, dajte sa do trojíc a vypracujte projekt na tému vodné zvier...." Koniec vety zanikol v šume žiakov, pričom sa už rozdeľovali do tímov. Každý chcel byť so Samom. Žiaci sa rozdelili, no jedna žiačka sa nezaradila do žiadneho tímu. Učiteľka pozrela na ňu (a na Dezidera, ktorý sa tiež nezaradil) a povedala: "Vidím, niekto chýba." "Áno, to Dušan, v reštaurácii zjedol skazené mäso a teraz je doma chorý," povedal

akýsi hlas. "Takže, môžeš byť s Deziderom." povedala žiačka. Ona sa zatvárala strašne urazene a s pohľadom hovoriacim "ja som si ho nevybrala" prikráčala k Deziderovi. Počas nasledujúcej hodiny bola ale veľmi prekvapená: Dezider nielenže vedel veľa vecí o vodných zvieratách, ale mal aj dobré nápady týkajúce sa spracovania projektu. Keď tento projekt na konci hodiny prezentovali, dostali jednotku, na rozdiel od Samovho tímu, ktorý vytvoril projekt, v ktorom asi najhodnotnejšou myšlienkou bolo to, že vodné živočíchy žijú vo vode. Spolužiačka po hodine už nevyzerala tak otrávená. Vyzerala byť veľmi šokovaná v dobrom slova zmysle. Povedala: "Páli ti to, Dezider!"

Postupne všetci spolužiaci prišli na to, že Dezider je veľmi šikovný chlapec. Na lavici mal poriadok, jeho zošity boli čisté a úhladné. Kto s ním bol v projektovej skupine, mal určite jednotku. A hoci to tak na začiatku nevyzeralo, nakoniec ho mali všetci radi.

Čestné uznanie Valentína Imreková

ALE ON JE INÝ!

Naša ulica je plná detí. Keď je pekné počasie a nemáme záväzky, na ulici je zhon. Vždy nás bavila hra loptou, schovávačky a v zime hra na snehu. Po daždi sme lovili ryby v jarku, ktoré tam ani neboli. Detské sny dávali lesk nášmu detstvu. Rodičia schvaľovali hry na tráve, hoci aj s blatom, len aby sme nesedeli pri počítači, tak hluchí a nemí. Šťastní boli, keď počuli veselý detský krik a ozvenu pekných priateľských slov.

Všetci susedovci v našej ulici znášali túto detskú hravú atmosféru. Len tam zopár domov popri nás býval starý sused, o ktorom sme nevedeli, čo si myslí o našom hluku. Nikomu v ulici sa nepozdravil, nikto sa mu neprihovoril, lebo to nežiadal a ani neočakával. Na ulici sedel sám na lavičke a povedľa neho strašný pes Stoj. Len ukradomky pozeral na nás prísny a zastrášujúcim pohľadom. Všetci sme sa báli jeho obrovského psa, ktorý hrozne zazeral na nás. Mysleli sme si, že nás chce zožrať. Rodičia každodenne prikazovali a zakazovali hrať sa povedľa susedovho domu. Tisíckrát zdôrazňovali, že ak sa ocitneme v blízkosti,

pes nás pohryzie. Tvárili sme sa, že nevidíme ani suseda ani psa. Z tej strany ulice strach sa každodenne plazil na nás. Sused sedel ako nemý. Pocestní si ho nevšimli. Ako keď by bol neviditeľný. Len z času na čas som skrútila pohľad na neho, sedel zmeravene – ako skamenená socha. Nedalo mi pokoja a chcela som preskúmať jeho stav. O čom rozmýšľa? Prečo je taký osamelý? Boli to každodenné otázky, na ktoré nebolo odpovede. Rada mám starých ľudí. Bavia ma ich rozprávky z minulosti a rodičia ma naučili uctievať si každého. Túžila som porozprávať sa so susedom, ale niečo ma stále brzdilo. V srdci som cítila, že možno ani nie je taký zlý človek, ako ho ľudia vykreslili a ohovorili, lebo ho nepoznajú. Aj susedovho psa by som rada pohladila, lebo má takú krásnu srst' a ja mám rada zvieratká. Nesmela som, lebo by rodičia stiekli z nervov. Už mojej trpezlivosti bol koniec. Dosť som skúmala susedovu tvár, zmýšľala pekné slová, prvé kroky... Teraz som sa už dala do akcie, nerozmýšľajúc na následky, lebo som sa o nich už napočúvala. Na čo si môže päťročné dievčatko nárokovať? U nás v ulici je taká obyčaj naskladať si koláčiky na vežu až po hrdlo, vyniesť na ulicu a jesť s kamarátmi. Padne to tam schuti a sladko. V ten deň bolo menej detí na ulici a zostalo mi niekoľko koláčikov. Len bojazlivým krokom som sa rozkráčala k susedovi. Všeti kamaráti ma odrádzali, kričali za mnou, mysleli, že som šialená. Moja rozvaha prekonala strach. Ani som nezbadala, kedy som sa ocitla popri susedovi. Myslím si, že sa on viacej vyľakal ako ja, ale aj moje srdce chcelo vyskočiť z hrude. Nahnevaný pes zavrčal do mňa, ale keď naň pozrel sused, šibol ho s tým ostrým pohľadom, hneď sa zastavil a sadol. Pozerali zmeravení na mňa a mne sa ústa, ruky a nohy zdreveneli. Nachvíľu som zabudla, čo so prišla. Koláče mi chceli vypadnúť z rúk. Nejaká neviditeľná sila ma tlačila, a späť bežať som nemohla. Keď som spozorovala, že sused a pes nemajú žiadne zlé úmysly, rozvidnilo sa mi pred očami. Len milo a nežne pozerali na mňa a z rozprávok o ich surovosti ani chýru ani slychu. Rýchlo som v hlave splietla pekné slová, aby som ešte zmäkčila duše týchto veľmi ohovorených postáv v našej ulici. Pohľady sa nám pretínali, tú tichosť rozbíjali len veselé vrabce na strome. Keď rozhnevane zakrákala vrana, ktorá vzlietla na cestu pozrieť si divadlo, trhla som sa. Ako keď by ma napomenula, že treba pracovať ďalej. Susedov pes ju nenávidel a zahnal ju na haluz. Potom som ja ešte

dobre prešla, mňa susedov pes lepšie pozná ako vranu. Tá netrpezlivo očakávala dej a neprestajne reptala. Myslela som si, že sa Stoj vyškriabe na strom a zožerie ju. Už nemohol zniesť tú potvoru, išli sme ohluchnúť. Hlasne zabrechal a odletela. Od toho hlasu som až poskočila, akoby som počula sirénu. Vtedy z mojich úst vyleteli slová: „Susedko, nech sa páči sladký koláčik!“ Vystrela som ruku s koláčom, ale sused koláč nevzal. Moje srdce tikalo ako nástenné hodiny, odbíjali sekundy. Sused bol prekvapený, predesene pozeral, ako keby ma nikdy nevidel. Nebolo nám ľahko. Položila som koláč na susedovo koleno so slovami na trasúcich sa perách: „Skúúúste, zo srrrrdca vááám daaarujem!“ Vtom Stoj skončil súboj s vranou a zastal si predom mnou ako policajt. Aj preňho som mala schystané pekné slová, ktoré krotia rozbesnené duše a divé pohľady. Psíček zlatý, aj pre teba jeden koláčik slaadučičky. Psíček si nežne vzal koláč z mojej ruky, aj keď som ja videla, že mi zožral pol ruky. Len tichým tónom som zašepkala: „Dooviideeniia!“ A už som mala nohy na pleciach, bežala som vystrašená ako keď by ma naháňal pluk bosoriek a oblúd. Tak neutekám ani na cezpoľnom behu. Zastavila som sa pri strome, kde sa hráme, ale deti už vyparili. Sused s koláčikom v ruke a Stoj s koláčikom v bruchu vchádzali dnu. Ulica bola pustá, tichá. Z mojej duše padlo ťažké bremeno, kameň zo srdca. Dávno som na toto stretnutie čakala. Veď sused nie je taký nebezpečný ako hovoria, ale nekomunikatívny. Nikto k nemu nechodí, nikto s ním nehovorí. Hovoria, že nemá rád celý svet, že je krutý. Dokázala som svoju teorému, že pekné slová dokážu zmeniť človeka. Od vtedy som každý deň trávila krátky čas so susedom. Ja spievam, recitujem, rozprávam a oni dvaja hľadajú a čúšia. Spozorovala som, že s peknými slovami klopem na ich dvere zamknutej duše. Zadaždilo sa, zasnežilo a sused už len pri okne sedával. Pod oknom som nacvičené predstavenie robila a usilovala sa vyvolať mu úsmev na tvári. Stena zamrznutej susedovej duše sa topila kvapka za kvapkou. Len s prútkom som zaklopala po okne a už aj priskočil. Niekedy mi dal potlesk, aj slová vďaky vypovedal a v studených dňoch ma zavolať dnu. Všetci tomu neverili. Kamaráti sa divili mojej smelosti. Lebo ten pes už dotrhal zopár ľudí a poštára skoro na smrť dohrýzol. Mňa vždy Stoj pustil a previedol ma dnu k susedovi. So susedom sme viedli zvláštne rozhovory. Bol ozajstne dobrým a vzdelaným človekom. Rád čítal knihy

a aj mňa poučil múdrostiam. Rodičia tie návštevy ledva prežili, niekedy mojím rozprávkam ani neverili. Celá ulica dohovárala, prečo to dovolili. Rodičia boli bezmocní a prekvapení. Spočiatku boli zhrození a nahnevaní a potom pyšní na moje hrdinské dielo. Často som navštevovala suseda a to sa mi stalo zvykom. S radosťou mi dal písací stroj, na ktorom som písala slovká. Šťastný bol, keď sme vymenili zopár pekných priateľských. Jedného dňa, keď som klopala prútikom na okno, sused sa neozval. Stoj ma hneď zavolať dnu, ako keď by hľadal pomoc odo mňa. Vbehol so mnou do susedovej izby, lebo sa videlo, že sa zažiadal svojho majiteľa. Srdce sa mi chcelo rozpuknúť. Sused ležal bezmocný a chorý v posteli. Moje slová útechy otvorili jeho oči. Pošepla som mu, že pomoc stíha. Bolesť ho trápila. Mávol len rukou. Stoj len obskakoval okolo neho, mával chvostom a skučal. Otočila som sa a letela som ako šarkan za uhol do Domu zdravia. Len toľko sily mi zostalo vypovedať: „Prosím pomoc, sused je chorý, Šafárikova 104.“ Ošetrovatelia sa okamžite balili a siréna na aute hučala a zastavili sa u suseda. Kým som prišla, vyšetřili suseda a zodpovedajúca lekárska pomoc ho občerstvila. O pár hodín som videla ako Stoja a suseda jeho syn balí a odchádzajú. Len som vybehla a na rozlúčku sme si zamávali. Rokmi sme sa pekne kamarátili, často si vymieňame listy a SMS-ky. V myšlienkach sa mi roja spomienky o nezvyčajnom kamarátstve. Bol môj sused iný, alebo taký ako aj všetci ľudia? Bol človek.

Čestné uznanie

Tamara Lakatošová

BABKA NA INTERNETE

„Kde si?!“ zvolala na mňa moja kamarátka Katka, pokiaľ som zbierala svoje učebnice zo zeme. Keď ma zbadala, rozbehla sa ku mne, aby mi pomohla. „Na čo si znovu myslela?!“ skríkla. „Dnes som myslela na moju babku. Podľa mňa trávi priveľa času za svojim novým notebookom,“ povedala som nahnevane. Katka sa pousmiala a povedala: „Ale prosím ťa! Čo má taký dôchodca celé dni robiť?“ A spoločne sme vošli do triedy.

Po vyučovaní som išla navštíviť moju starú mamu. Ani ma neprekvapilo, že sedela za notebookom. Pozdravila som ju, no odpovede som sa nedočkala. Vošla som do kuchyne, aby som si zaliala čaj a starej mame spravila kávu. V skrinke som však vrecúško s čajom nenašla, a tak som si vzala pohár čistej vody. Posadila som sa za stôl a podala som babke pariacu sa kávu. Ona len ticho zašomrala: „Ďakujem...!“ Sedela som teda vedľa nej len tak a sledovala ju. Občas sa jej na tvári zjavil úsmev, inokedy sa nahlas rozosmiala. Po chvíli ma to prestalo baviť, tak som bez slov odišla domov. Cestou som dostala nápad. Budem svoju starú mamu sledovať!!!

Ráno som svoj plán povedala Katke. Ona súhlasila a chcela sa tiež zapojiť do mojej misie. Dohodli sme sa, že sa stretneme po škole, aby sme prebrali a dohodli podrobnosti. Stretnutie prebehlo úspešne. Naša akcia dostala aj svoje krycie meno – operácia Vilma – tak sa totiž moja babka volá. Hneď po škole sme sa vybrali k starkinej susedke, tete Majke. Pohostila nás chutnými koláčikmi, ktoré akurát napiekla. Potom sme jej položili pár otázok ohľadom našej tajnej operácie. Bola veľmi prekvapená náhlym záujmom o život jej dobrej Vilmušky.

V sobotu sme spoločne s Katkou a tetou Majkou zašli na „obyčajnú“ návštevu k starej mame. Na moje a Katkino prekvapenie nesedela za počítačom.

„Vitajte, deti moje... Čím vás môžem ponúknuť?“ boli jej slová na privítanie. Jednohlasne sme odpovedali: „Nerob si starosti!“. Babkina tvár náhle posmutnela. „Ale ja mám veľké starosti, pretože sa mi pokazil notebook,“ pokračovala stará mama. Keď som ju videla takúto nešťastnú, zmohla som sa len na: „Ukáž, vezmem ho do školy. Jeden náš spolužiak sa do týchto strojov rozumie. Istotne ti pomôže.“ Stará mama poďakovala a starostlivo balila notebook do prenosnej tašky. Opýtala som sa: „A kde je nabíjačka?“ „Myslíš ten zbytočný dlhý kábel?“ babka na mňa nechápavo pozrela. Všetci sme vybuchli smiechom. Problém bol zrazu vyriešený. Notebook bol len bez šťavy, vybitý. Starej mame som to pomaly vysvetlila hneď, keď som sa už dokázala chvíľu nesmiať.

„Teta Vilma a prečo ste toľko času trávili za počítačom?“ spytovala sa Katka cez smiech mojej babky. „Našla som si na sociálnej sieti staronových internetových priateľov. Spomínali sme na staré časy. No neviem, čo by mi povedali na to, že vraj pokazený notebook a nabíjačka v taške.“ Opäť sme sa začali smiať. Teraz už všetky.

Keď sme notebook nabili, stará mama nám sľúbila, že internetovej mánii nanovo nepodľahne. Túži s nami tráviť oveľa viac času. Pretože nás ľúbi. Pomyslela som si: „Ona je iná! (ako ostatné staré mamy).“

Čestné uznanie

Liliana Almašiová

ALE ON JE INÝ!

„Dávid Bielik, dámy a páni, jediný človek, ktorý je schopný prísť neskoro hneď v prvý deň školy!“ ohlásil Rado sarkasticky.

„Bud' rád, že som prišiel ešte počas zvonenia a nie desať minút po ňom,“ zamrmal som si viac-menej pre seba a začal som vyťahovať z tašky veci na hodinu. „Ja som to počul,“ uškrnul sa.

Chystal som sa mu venovať nejakú štipľavú poznámku, lenže v tom naklusala do triedy učiteľka, takže som nemal šancu. Potom, čo sme sa pozdravili Hlaváčkovej a ona spustila jeden z tých svojich sentimentálnych príhovorov o začiatku nového školského roka, som sa rozhodol, že sa trochu poobzerám okolo seba. Trieda prekvapivo vyzerala stále rovnako. Pokazené žalúzie, tabuľa, ktorú sme mali zotrieť, ale zabudli sme na ňu, a tak bola pre istotu zavretá, dve rozpadnuté lišty (doteraz sa nevie ako sa to stalo) a môj vlastný výtvar - odtlačok chleba s maslom na strope. Táto samozvaná chvíľka hrdosti a nostalgie mi ale nevydržala dlho, pretože si učiteľka všimla, že nedávam pozor. Rozhodla sa, že to je správny čas na to, aby ma vyvolala.

„Dávid, mohol by si nám prosím zopakovať čo som pred chvíľou hovorila?“ spýtala sa ako vždy, keď niekto nedáva pozor. Urobil som to, čo je v tejto situácii najlogickejšie urobiť - ostať bez slova, nerobiť žiadne prudké pohyby a ticho sedieť na mieste. Hlaváčková pokračovala:

„Takže, ako som už vysvetľovala vtedy, keď ešte Dávid lietal myšlienkami niekde inde, tento rok vás porozsádzam podľa abecedy, aby sme obmedzili vyrušovanie." Prisahám, že som ju teraz videl zlomyseľne sa usmiať. „Takže Erika s Jakubom do prvej lavice, za nich si sadne Kaja s Jožom a do poslednej lavice pri okne pôjde Dávid s Benjamínom," dokončila čítanie zasadacieho poriadku pre rad pri okne. „Počkať! Čo???" uprel som svoj mierne šokovaný pohľad na Hlaváčkovú. „Ó, takže si zase nedával pozor? Potrebuješ to zopakovať?" spýtala sa a posunula si padajúce okuliare.

„Vyzerá to tak, že budeš sedieť s pánom antisociálnym," pošepkal mi do ucha Rado a ukázal na poslednú lavicu pri okne, kde sedel Benjamín.

Ten, so svojím známym výrazom úplného nezájmu v tvári, sa pozeral von oknom. Zbledol som od znechutenia a hnevu. Čo si o mne všetci pomyslia, keď budem sedieť so samotárom triedy? Jemu to môže byť jedno ako všetko, lebo predsa len, nemá kamarátov ani reputáciu, ani nič podobné. Ale ja, Dávid Bielik? Niekoľko rokov mi trvalo, kým som si vytvoril imidž frajera od hlavy po päty oblečeného v značkových veciach, so slúchatkami na krku a veľkou bandou kámošov, aby som patrila medzi obľúbencov kolektívu a nejaký trápny odľud mi to nesmie nijako pokaziť.

„Nie, netreba mi to zopakovať pani učiteľka, len som sa chcel spýtať, či by si k nemu nemohol sadnúť niekto iný?" sažil som sa spýtať čo najslušnejšie ako som len vedel, aby som si to u nej nepokazil ešte viac.

„Prepáč Dávid, ale poradie nepustí, ideš rovno po ňom v abecede a nevidím dôvod, prečo by si s ním nemohol sedieť," odpovedala pokojne, na môj vkus až príliš.

To vážne nevidí závažnosť mojej situácie?! Chce zničiť môj spoločenský život a prinútiť ma, aby som žil ako opovrhovania hodný pustovník do konca života? Možno teraz pre niekoho zniem ako rozmazané dieťa ktorému nechcú rodičia kúpiť novú hračku, ale ja to vysvetlím.

Pán Benjamín Baláž, človek, s ktorým mám taký problém, je proste iný. Uvedomujem si, že byť iný určite nemusí byť zlá vec, veď predsa v dnešnej dobe sa každý pokúša nejakým spôsobom sa odlíšiť a byť originálny, ale toto je iný prípad (a rozhodne nie v tom dobrom zmysle slova). S

nikým sa nebaví, od prvého ročníka úspešne eliminuje akýkoľvek kontakt s ľudstvom a vonkajším svetom a pochybujem, že si vôbec ešte niekto pamätá, ako znie jeho hlas (alebo znel, ktovie či nejaký hlas vôbec ešte má). Jeho šatník pozostáva z veľkých svetrov, z ktorých pár vyzerá akoby prežili obidve svetové vojny, pár nevýrazných mikín, veľmi sporadicky v lete sa objavujúcich tričiek s krátkym rukávom, občas s pestrofarebnými fľakmi asi od farby (ktoré nosí len vtedy, keď už je tak horúco, že v podstate nemá ani na výber) a všetko to väčšinou doladí džínsami, ktoré majú od úzkych ďaleko (vošiel by sa do nich aj dvakrát). Sú síce roztrhané na kolenách alebo v ich blízkosti, ale je hneď vidieť, že to tak nieje naschvál. No a to som ešte nespomenul jeho obľúbené biele tenisky, ktoré boli biele naozaj veľmi dávno a majú od značkových naozaj na míle ďaleko. Viem, že to teraz musí znieť akoby som bol veľmi plytký a obmedzený človek, ktorý súdi podľa vzhľadu a podobne, ale mne nejde o to. Samozrejme, myslím si, že je zvláštne, že sa v podstate oblieka ako bezdomovec, nemá mobil s dotykovým displejom (a ani neviem či vôbec vie o jeho existencii), a že má vlasy dlhé po bradu s končekmi nafarbenými namodro. Práve aj kvôli nim si z neho robia chalani srandu, že vyzerá ako dievča.

Mojím hlavným problémom je jeho správanie. To, ako si vždy len bez slova sedí a buď neprítomne hľadá von oknom (zaujímaloby ma, čo by robil, keby nesedel pri okne), alebo niečo čarbe do zošita. S chalanni sme našou sherlockovsky presnou dedukciou usúdili, že tam asi kreslí nejaké umelecké diela a možno maľuje obrazy, alebo také niečo, keď má tričká od farby.

Aj napriek tomu, že je len tak sám proti celému svetu, vyžaruje z neho prekvapivý pokoj a nepripadá mi ani nejako smutne. To ma na ňom asi najviac frustruje, pretože ja by som nebol schopný takto existovať. Možno mu trochu závidím. Aj keď vlastne nemám čo.

S týmito myšlienkami som sa došuchtal s hlasným treskotom stoličky (aby som dal najavo Hlaváčkovej svoj nesúhlas a rozhorčenie) na svoje nové miesto. Predtým, než som sa s ešte väčším treskotom hodil na stoličku vedľa môjho nového spolusediaceho, som si trošku detinsky odsunul svoju stoličku čo najďalej od neho (nechcem predsa chytiť tú jeho ignoranciu a nezáujem o spoločnosť), čo bolo tiež nasledované

hlasným škripotom. Nech má tá stará striga výčitky svedomia. A keď nie, tak jej dám na stoličku špendlíky. Alebo lepidlo, to sa ešte uvidí.

Venoval som Benovi (neberte to tak, že by som ho bral ako kamoša a dal mu prezývku, len má proste príliš dlhé meno a je únavné to stále opakovať) jeden z mojich vychýrených nahnevaných pohľadov, ktorý on (ako inak) ignoroval. Ani sa neobzrel. Vôbec nezdvihol zrak od toho umeleckého výtvoru, ktorý práve prebúdza k životu. To bude ale zábavný a záživný rok s nemým spolusediacim. Už asi chápem prečo nás takto Hlaváčková presadila. To ale neznamená, že s tým súhlasím (a že na ňu nie som urazený).

Hodina sa neskutočne vliekla. Ako to takto prežijem niekoľko hodín denne? Našťastie je prvý deň a máme len jednu hodinu, ale čo potom? Rado na mňa vyplazoval jazyk z lavice oproti. Sedel s Klárou. Čo som komu urobil? Rado si sedí s treťou najkrajšou babou triedy a ja s triednym vyvrheľom. Neviem, čo mi tým chce osud, Boh alebo ktoviečoktoviekde naznačiť ale nepozdáva sa mi to. Konečne zazvonilo. Bohovia sa nado mnou zľutovali a dali mi svoje požehnanie. Hodil som si veci do tašky a chcel sa uistiť, že si Ben uvedomil, že už si môže prestať čmárať, ale nebolo to potrebné. Už bol preč. Zaujímalo ma, či sa nejako potichúčky preplížil okolo mňa v štýle ružového pantera, alebo či som už naozaj taký nevšímavý a pomalý, že okolo mňa prebehne človek a ja si to uvedomím o päť minút neskôr. Asi to druhé, lebo ani som sa nenazdal a už bol preč aj Rado.

Ták, dnes idem domov sám (díky Rado, fakt si to vážim. Som rád, že mám takého dobrého a pozorného kamaráta, ktorý na mňa za každých okolností počká, nikdy ti to nezabudnem). Vyložil som si tentoraz bez zbytočného treskotu stoličku a vyšiel som z triedy. Obed dnes nedávali, tak som išiel rovno von zo školy. Teraz som si bol naozaj na milión percent istý, že ma Radoslav nečaká, lebo tu nebola ani živá duša. Budem musieť popracovať na zrýchlení balenia vecí. Už som si povedal, že pôjdem, keď som si všimol Bena sediaceho pod stromom. V ruke držal ceruzku, na kolenách mu ležal notes a v jednom uchu mal zastrčené slúchatko. Neprítomný výraz vystriedal pokojný úsmev a potichúčky si pohmkával melódiu neznámej piesne. Bol som dosť šokovaný len z toho že si hmkal, keď zrazu ON Benjamín Baláž PREHOVORIL.

„Rado pozval Kláru na zmrzlinu do mesta ak ich hľadáš," povedal nahlas, zrozumiteľne, prekvapivo sebaisto. A pritom vôbec nezdvihol zrak od svojho umeleckého diela.

Myslel som že na mieste dostanem infarkt. Nie, tri infarkty, k tomu porážku a ešte by ma k tomu mohlo prejsť aj desať kamiónov. Taká veľká bola miera môjho šoku.

„Prečo sa so mnou zrazu rozprávaš?" povedal som zachrípnuto, akoby som každú chvíľu mal odpadnúť.

„Vyzeral si zmätene," stručne odpovedal, akoby to nebolo nič špeciálne.

„A tiež som ťa chcel trošku prekvapiť tým, že viem rozprávať." Konečne zdvihol zrak od notesu a položil ceruzku do trávy. Bolo zvláštne s ním viesť konverzáciu, v ktorej bol on ten ukecanejší.

„Musím priznať, že to bolo fakt dobré rozhodnutie, lebo tvoj výraz je na nezaplatenie," uškrnul sa. Oficiálne sa ho začínam báť. Pozbieral si veci, vstal z trávy, oprášil si nohavice a podišiel ku mne.

„Keďže sa na teba dnes Rado vykašľal, pôjdem s tebou. Uvidíš že nie som až taký znechutený zo sveta ako sa zdám." A prekvapivo, mal vtedy pravdu. Počas cesty domov mi porozprával o tom, ako ho baví maľovanie (fakt sme to dobre vydedukovali), a že tiež veľmi nemusí Hlaváčkovú. Príde mu, že je urážkou pre všetkých sarkastických ľudí. A tiež my vysvetlil, že on sa neoblieka ako bezdomovec pretože by bol bezdomovec, ale preto, lebo ho materiálne veci a móda nikdy nejako extra nebrali a neprídu mu ako také podstatné veci. Prekvapivo je celkom vtipný a múdry. Vraj je radšej sám, akoby mal byť s veľa ľuďmi a napriek tomu sa v tej skupine cítiť osamelo.

Úprimne, potom, čo som sa s ním porozprával usúdil som, že ten rok možno predsa len nebude tak strašný. A zistil dom, že Ben je naozaj iný. Ale jednoznačne v tom dobrom zmysle slova. Teraz som si tým istý.

Čestné uznanie

Saskia Hajdučeková

LÍVIA

Boli sme taká obyčajná trieda šiestakov. Všetličo sme povyvádzali a „odmenou“ za to boli napomenutia či pokarhania triednou učiteľkou.

Veď to poznáte. Také celkom bežné deti. No nikdy sme neurobili nič, čo by prekročilo isté hranice. Boli i situácie, na ktorých sa zasmiala aj naša triedna a skonštatovala, že puberta nami už začína poriadne,, trieskať“. Ako kolektív sme boli v pohode, dokonca sme si navzájom aj pomáhali a zastali sa jeden druhého. Až na Líviu. Tú nikto nemusel. Ona bola proste iná. Nie preto, že bola chudá, drobná, nosila okuliare a strojček na zuby. Taká sivá myška našej triedy. Nikto by proti nej nič nemal, keby zostala iba tou sivou myškou a nestala sa žiačkou Number 1. Prečo musela vždy všetko vedieť? Prečo sa nikdy nestalo, aby si celkom obyčajne zabudla domácu úlohu? Prečo ju učitelia museli vždy chváliť a my hľadať v nej náš vzor? Prečo neostala sivou myškou?

Po vianočných prázdninách priviedla naša triedna nového spolužiaka. Volal sa Lukáš. Páni! Bol tutový! Vysoký, štíhly, s úžasnými tehličkami pod tričkom, večne strapatými tmavými vlasmi a neskutočnými modrými očami. Proste MEGA! Mnohé baby z triedy sa okamžite začali inak obliekať. Zo spočiatku utiahnutého nováčika sa z Lukáša nenápadne stával vodca triedy. Baby ho žrali, každá s ním chcela sedieť a chalani ho napodiv rešpektovali, obdivovali jeho „skúsenosti“, hoci niektorí spolužiaci sa ho až báli. Jednou z nich bola aj Lívia.

Lívia sa postupne stávala hlavným Lukášovým terčom, cez ktorý si upevňoval svoju pozíciu v triede. Neváhal jej ničť osobné veci, skrývať pomôcky na vyučovanie, jesť desiatu, zosmiešňovať ju pred nami. Každý v triede to najprv mlčky prehliadal. Dokonca sa nám to trochu aj páčilo. Lukáš bol proste IN. Lukáš sa stal naším vzorom. A my sme sa k nemu pomaly pridávali. Na tej druhej strane ostala iba ona. Lívia. So svojimi jednotkami, chválou od učiteľov. So svojím strachom.

Lívia začala v škole čoraz častejšie chýbať. Raz ju bolela hlava, potom brucho, inokedy zvracala. Triednej učiteľke sa to nepozdávalo, a tak zavolała Líviiným rodičom. Tí o ničom nevedeli, pretože Lívia sa každé ráno vybrala s taškou do školy. V tej sa však niekoľko dní neukázala. Tak trošku nám aj chýbala. Vlastne... chýbali nám Lukášove trefné poznámky na adresu jej biffovania a jej výzoru. Prestávky bez Lívie odrazu stratili to povestné „pravé orechové“.

Na poslednú triednickú hodinu prišla triedna s informáciou, že Lívia leží v nemocnici. O jej diagnóze nás neinformovala. Mlčky prehliadla

Lukášovu „vtipnú“ poznámku o tom, komu budú teraz učitelia dávať jednotky. Cítila som hrču v krku. Cítila som, že triedna to vie. Cítila som, že ja i ona diagnózu poznáme. Cítila som strach.

Po týždni Líviu prepustili z nemocnice. Keďže bývala neďaleko nás, triedna ma poverila, aby som jej nosila úlohy. Počas mojej prvej návštevy som zostala zhrozená. Lívia bola ešte chudšia, ešte menšia a ešte smutnejšia ako inokedy. Hanbila som sa. Za Lukáša, za spolužiakov, za seba. Za svoju zbabelosť. Ešteže ma nevidia spolužiaci! A Lukáš!

Neviem, kedy sa z nás stali priateľky, nepamätám, čo prinútilo Líviu jedného dňa pozbierať odvalu a zveriť sa mi so svojím strachom z Lukáša. Z nás všetkých. Ale prosila ma, aby to zostalo len medzi nami. Jej strach bol väčší ako pocit krivdy.

V tú noc som nemohla spať. Pred očami som stále mala Líviu. Vychudnutú, smutnú, vystrašenú. Kto jej má pomôcť, ak nie ja, jej kamarátka? Bože! Fakt som to vyslovila? Naozaj som Líviina kamarátka? A čo oni, keď sa to dozvedia? Aspoň si Lukáš bude mať do koho „kopnúť“, kým Lívia vyzdravie. A vyzdravie vôbec niekedy?

Hneď ráno po príchode do školy som išla za triednou a všetko som jej vyrozprávala. Mala som pocit, že zrádzam všetkých. Líviu, lebo to tak nechcela, Lukáša, spolužiakov. Som zradca! Ale nechať to iba tak „prehrmieť“, to sa mi nepozdávalo.

Neviem, či som tým priznaním Lívii pomohla. Lukáš obohatený o dvojku zo správania dnes síce už trápi posmeškami zase niekoho iného a Lívia sa konečne vrátila do školy, ale je to stále ona. Smutná, samotárska, večne zavŕtaná v učebnici. Nikto sa nehrnie získať si jej priazeň. Proste je iná. Ale iná som už i ja. Asi sa tak skoro nebude konať rande s Lukášom, po ktorom som tak túžila, možno ani ja už nepotrebujem kalkulačku na spočítanie svojich priateľiek v triede, ale to miesto v lavici vedľa mňa už nie je prázdne. A z našej spoločnej lavice už nedýcha strach.

Fotogaléria

Názov: Literárne Košice Jána Štiavnického;

XXII. ročník

Podnázov: Zborník ocenených prác

Zostavili: Mgr. Tatiana Klimková

Foto: Ing. Viera Ristvejová

Zodp. redaktorka: Mgr. et Mgr. Iveta Hurná

Vydavateľ: Knížnica pre mládež mesta Košice

Rok vydania: 2017

Počet strán: 100

Náklad: 100 ks

Neprešlo jazykovou úpravou

ISBN 978-80-89161-51-5

EAN 9788089161515